

ARXIV

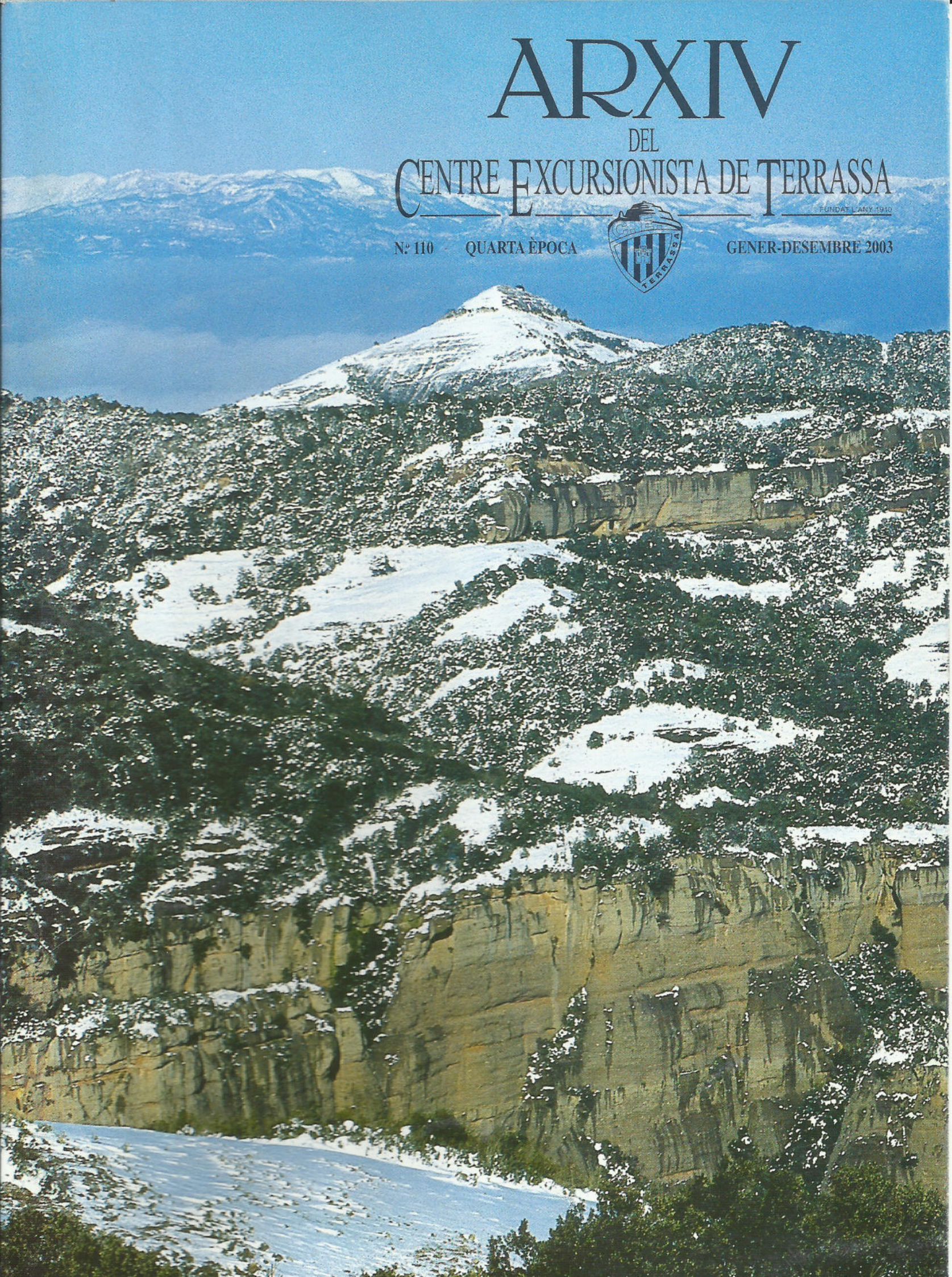
DEL
CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

FUNDAT L'ANY 1910

Nº 110 - QUARTA ÈPOCA

GENER-DESEMBRE 2003

SUMARI:

Estalviem aigua.

2003: L'any Ruyra, per Francesc Palet i Setó.

Adéu a Isidre Mas i Domènech, per Joan Montfort i Maurí.

Aportació per a una història del Centre Excursionista de Terrassa (II), per Manuel Planchat i Villacampa.

La Cova dels Lladres, per Xavier Badiella i Noguera.

Cova de la Castellassa del Dalmau, per Jordi Guillemot i Marcet.

19a Marxa Popular, per Francesc J. Suárez i Fernández.

CRÒNICA: Assemblea General Ordinària. Actes celebrats. Exposicions.

ACTES SOCIALS: III Caminada Infantil de Terrassa. Festivitat de Sant Bernat de Menthon. 55è Campament Social d'Alta Muntanya. Dinar de Germanor i Acte d'Homenatge. 72a Diada de Germanor i 19a Marxa Popular. Missa del Gall, concert de Nadal i vetllada de poesia.

NOTICIARI DIVERS: Distincions a uns consocis. Lectura-homenatge del poema *Canigó* de Mossèn Cinto Verdaguer. Una pèrdua de l'excursionisme català.

NECROLÒGIQUES: Eduard Soranelles, Berta Giralt, Alfred Serra, Mireia Serra, Isidre Mas, Josep Boada.

Biblioteca: Adquisicions i donatius.

Secció d'Excursionisme: Activitats. Grup de Senders. Petites travessades familiars. Vocabari d'Història.

Secció Infantil i Juvenil: Farigola-Kinder.

Secció d'Alta Muntanya: Cursa d'esquí de muntanya Núria-Puigmal-Núria. 6a Duatló d'Alta Muntanya de Catalunya.

Secció d'Esquí: Activitats.

Secció de Fotografia: 66è Saló de Fotografia.

Secció d'Investigacions Subterrànies: Assemblea anual. Campanya espeleològica Pics d'Europa. 42è Curset d'Iniciació a l'Espeleologia. Espeleokinder. Homenatge a Xavi Badiella i Noguera.

Publicació periòdica del Centre Excursionista de Terrassa.

Raval de Montserrat, 13 - 08221 Terrassa (el Vallès Occidental) - Telèfon 93 788 30 30 - Fax 93 788 69 06 - Apartat de Correus 491

President C.E.T.: Àngel Casanovas i Crespo.

Consell de Redacció: Valentí Fabrés i Cardona, Francesc Palet i Setó, i Salvador Vives i Jorba.

Els autors dels articles són els únics responsables de les seves opinions. L'Editorial és l'única opinió oficial del Centre Excursionista de Terrassa.

Preimpresió: Avantgràfic, S.L. - Terrassa

Impressió: Egar-Gràfic, S.L. - Terrassa

Dipòsit Legal: B-5793-1963

Portada: "El Montcau nevat". Fotografia d'Enric Prat i Balaguer.

ARXIV

DEL

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

FUNDAT L'ANY 1910

Adherit a la
FEDERACIÓ D'ENTITATS EXCURSIONISTES DE CATALUNYA
FEDERACIÓ CATALANA D'ESPELEOLOGIA
FEDERACIÓ CATALANA D'ESPORTS D'HIVERN
INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL

QUARTA ÈPOCA
GENER-DESEMBRE 2003
Núm. 110

ESTALVIEM AIGUA

Ara correm-hi tots!

L'any actual s'ha convingut en denominar-lo ANY INTERNACIONAL DE L'AIGUA DOLÇA.

La Unesco, organització filial de les NACIONS UNIDES, ha pres aquesta decisió. Ja sabeu que la UNESCO fa anys que ve assenyalant unes directrius en pro de conscienciar a la població sobre uns temes que considera punyents, l'ANY DEL LLIBRE o l'ANY DE LES MUNTANYES, per dir-ne només un parell.

«És una vergonya terrible per a la humanitat, que la meitat de la població mundial no tingui accés a l'aigua en condicions higièniques». Paraules pronunciades en la clausura del 3r Fòrum Mundial de l'Aigua, celebrat durant la setmana del 17 al 23 de març a la ciutat japonesa de Quioto. El problema és molt greu i les seves víctimes són fonamentalment els països pobres i els seus infants.

Les previsions a llarg termini són ben decebedores: set-cents milions de persones continuaran sense tenir accés a les fonts millorades de l'aigua.

A la nostra ciutat, l'Ajuntament i la Regidoria de Medi Ambient ha prestat la seva atenció a l'ús racional del líquid element. ESTALVIEM AIGUA i com ho

podem fer per seguir uns atinats consells. També, no cal dir-ho, la Mina d'Aigües de Terrassa, fa la seva campanya en el mateix sentit.

Pensant en tot això, és quan ve a tomb parlar del nostre benemèrit consoci Joan Pineda i Juncosa (a.c.s.). Ell constantment preocupat pels impactes que infligíem a la malmesa natura. I entre aquests, rellegim uns treballs seus, que avui podem considerar profètics: El nostre paisatge s'enruna i Els corrents superficials del país aboquen al mar bilions de metres cúbics d'aigua dolça, tots dos publicats en la nostra Circular núm. 144 (octubre-desembre 1971) en un número monogràfic. Quan tingueu ocasió, llegiu-los tots dos, són ben allisonadors. En el moment de la difusió d'aquestes idees, poca atenció van merèixer. Nosaltres, des del Centre, vam procurar sempre de fer-li costat. Les inquietuds de Joan Pineda quedaren escrites i després del temps transcorregut –trenta-dos anys– veiem com amb els seus arguments tenia tota la raó.

Juliol 2003

2003: L'ANY RUYRA

Per Francesc PALET i SETÓ

El mes de març últim vaig assabentar-me de la celebració enguany de L'ANY RUYRA.

De quan conec jo el mestre Ruyra? Jo devia tenir uns nou anys. La meva dedicació i estima dels llibres i als seus creadors es va iniciar en aquella tendra edat. A casa hi havia força llibres. Ja tenia, doncs, el terreny abonat pel propi ambient familiar. L'empenta decisiva me la va donar, però, el meu mestre, el Sr. Joan Artigues.

Tots els dissabtes al matí, a classe parlàvem de literatura. Els nois, drets al voltant de la tarima del mestre, seguïem amb atenció les seves explicacions i recomanacions. A indicació seva, llegíem de viva veu poesies i proses de la "Selecta de Lectures" compaginades per n'Artur Martorell Bisbal. El nostre mestre ens feia passar de l'un a l'altre lector i així copsava el nostre interès. Calia fer les pauses marcades per la puntuació; admiracions, interrogants i el to de veu. I el més interessant, aclarir entre tots els alumnes el vertader sentit de cada composició. Eren unes sessions vives que jo esperava amb devoció. Alguns companys les trobaven avorrides i monòtones.

Però no tot acabava aquí. Allí es suscitava un debat i tothom exposava, a requeriment del mestre, les lectures que feia en aquell moment a casa o a la biblioteca de la pròpia escola.

De llavors recordo uns autors i temes que no he oblidat mai més: Folch i Torres, Juli Verne i totes les seves novel·les d'aventures –en llengua castellana–. Lectures de revistes periòdiques, que a l'escola teníem subscrietes: «L'Esplai», «Revista Ibérica» d'en Josep Comas i Solà, etc. Anàvem avançant per aquest camí.

Més endavant el mestre donava títols i autors concrets, suggeriments de noves lectures i ens brindava l'oportunitat de poder llegir els llibres seus, com ara *EL LLIBRE DE LA JUNGLA* de Rudyard Kipling, en versió de Marià Manent, *LAU, O LES AVENTURES D'UN APRENENT DE PILOT* de Carles Soldevila, *L'ELEFANT BLANC ROBAT* de Mark Twain, en versió de Josep Carner, *ELS SIS JOANS* de Carles Riba, *TOM SAWYER DETECTIU* de Mark Twain, traducció de Carles Riba. I me'n ve a la memòria un de molt especial: *MASAKO* de Kikou Yamata, publicació de Josep Janés i Oliver, l'esforçat editor mort prematurament. És el llibre d'una autora japonesa –escrit en francès– i de costums del Japó i traduït per Ramon Xuriguera. En el primer capítol hi ha una descripció dels borrallons de neu en fondre's en els pedrissos del portal: "*La flor de sis pètals cau dels núvols madurs. Es posa sobre la terra i desapareix. Toca les lloses de granit i la seva metamorfosi els clapeix de gotes negres. El cel és ple d'encens gris*". Em va causar un gran impacte.

La descoberta més important fou, però, la d'en Joaquim Ruyra amb *LA PARADA*. El volum valia 3'50 pessetes –dels anys trenta–; després d'una arplega lenta i pro-

gressiva cap al nodriment de la guardiola d'infant, vaig tenir la satisfacció, amb el beneplàcit del pares, de poder-lo adquirir.

LA PARADA, amén de la novel·leta que porta el títol de l'obra, conté altres narracions curtes. Totes són bellíssimes. Les he llegit i rellegit moltes vegades: «El primer llustre d'amor» és la lluita entre els grans carros de transport i l'incipient ferrocarril; i «La fi del món a Girona», un somni d'infant magníficament orquestrat.

Quan de més gran ja tenia la possibilitat de fer altres compres de llibres del mestre Ruyra, adquiria *EL REM DE TRENTA-QUATRE*, *PINYA DE ROSA* i, finalment, el volum de les *OBRES COMPLETES*.

Les seves narracions curtes són totes elles una petita meravella. Les descripcions dels personatges blanencs, infantils i no tant, dels pescadors i el parlar dialectal salat, són d'una gran bellesa. Els minuciosos detalls dels seus paisatges són encisadors.

La meva satisfacció va ser la de poder visitar Blanes. Vam sojornar-hi uns dies amb la família el juny de 1976. Ja havien transcorregut quaranta anys amb aquest desig.

Conèixer la seu de la revista «RECULL». La casa on Ruyra havia viscut –només l'escala d'accés fins al vestíbul exterior– i veure *in situ* els seus topants, amb un sofà de reixeta on s'hauria assegut segurament Ruyra.

I el punt culminant de l'excursió a l'ermita de la Mare de Déu del Vilar. Els exvots i entre ells, el “Rem de trenta-quatre”, que s'inclina reverent de la barana del presbiteri i que un bon dia de l'any 1934, Ruyra i els seus amics van portar a l'ermita. Agraïment pel falaguer èxit de les creacions literàries del mestre. Ja sé que la monumental peça exposada en l'actualitat allí, no és l'original. L'esperit bel·licós de la terra l'havia malmès en uns moments de bogeria col·lectiva.

Amb la família vam emocionar-nos igualment per la devoció dels blanencs, que no han oblidat l'obra del seu conciutadà preclar.

Llegiu, doncs, les novel·les d'en Joaquim Ruyra. Valen la pena i no us defraudaran. Jo, després de setanta anys, les rellegeixo ben sovint.

Són uns dels meus llibres de capçalera.

Les Fonts de Terrassa
Agost de 2003

ADÉU A L'ISIDRE MAS i DOMÈNECH

Per Joan MONTFORT i MAURÍ

La pèrdua de l'Isidre, el 16 d'agost passat, em porta a escriure aquesta semblança i del que va ser per a mi la seva amistat.

El nostre passat en comú a la muntanya. Tu ja portaves quatre o cinc anys de molta activitat juntament amb en Ricard practicant l'escalada. Després s'afegiren al grup en Carles, en Manuel, en "Betes" i d'altres, sobretot en Moiset. Tots junts formàveu una generació que nosaltres, més joves, envejàvem, admiràvem i volíem emular.

Ens faltava experiència i recordo com tu i en Moiset, i més esporàdicament els altres, ens acollíreu i moltes sortides les fèiem junts.

Han passat els anys, però la nostra amistat ha perdurat per damunt de tots els entrebancs, contratemps i desgràcies, algunes serioses. Sempre, però, i per sobre de tot ens ha salvat l'amistat.

En tot aquest llarg camí, que hem recorregut tantes vegades plegats, també hem fet grans excursions. Algunes agrupats en colla i altres tu i jo sols.

Recordes aquella travessada ISIL-MONTGARRI-PLA DE BERET en què vam haver de canviar tres rodes del 2 CV? I jo que et deia que eres un exagerat. O la de SANT MAURICI-RATERA. I aquella altra de CONANGLES per compte del Centre? I encara aquella de la FARGA DE MOLES-ARS-VALL DE SANTA MAGDALENA?, etc. I tantes i tantes que nosaltres vam repetir.

Fent memòria quedo parat de quant de terreny hem recorregut tots plegats. A risc de fer-me pesat, vull recordar la del CARLIT, via ANDORRA, amb la gran nevada, i que poc abans de coronar el PORT d'ENVALIRA vam aturar-nos amb el 2 CV per culpa dels molts vehicles posats de través i immobilitzats a la carretera. Ens ho vam mirar i fent una espècie de gimkana ... xup ... xup ...xup, vam anar defugint tots els cotxes i ja negra nit arribàvem a LES BULLLOSES. Vam sopar en el refugi: una sopa a la jardineria i un entrecot fabulós .... i tot el refugi per a nosaltres sols. Mira que n'hem arribat a parlar vegades i vegades d'aquesta excursió! Precisament d'aquest fet vas fer la compra del teu primer 2 CV.

No acabaria de fer elogis de la teva persona, però no vull caure en la temptació. Ningú és perfecte en aquest món i tu com els altres. Però sempre t'he considerat una persona conseqüent, i en el transcurs dels anys has estat sempre l'amic dels teus amics.

Per a mi i per molts companys, has estat "una bona persona", honrada i honesta, i has donat el valor que té la vertadera amistat, has estat sempre la persona en qui podia confiar; o sigui, l'ISIDRE, L'AMIC de veritat.

ISIDRE, el teu record és molt important per a mi. Gràcies per la teva amistat.

APORTACIÓ PER A UNA HISTÒRIA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA (II)*

Claroscurs en el període de postguerra (1939-1942)

Per Manuel PLANCHAT i VILLACAMPA

Creiem que els seixanta-cinc anys que ens separen dels fets que volem comentar permeten interpretar, amb el suficient grau de fredor, uns esdeveniments de resultes dels quals s'hauria pogut malmetre la trajectòria del Centre Excursionista de Terrassa, sempre fidel als ideals de respecte i generositat que mereixen les persones i les coses.

Hom defineix la història com la narració ordenada i verídica d'un conjunt de fets, d'una sèrie determinada d'aquests fets o dels esdevinguts a una persona o cosa concreta. Considerant aquests principis, procuraré exposar, amb fidelitat i de manera objectiva, el relat d'un episodi tangible que avui forma ja part de la història de l'excursionisme organitzat a la nostra ciutat i, de manera especial, a la del Centre Excursionista de Terrassa.

Tal vegada el temps que ha transcorregut no sia suficient com perquè hagi desaparegut tot el vestigi humà que d'una manera o altra va estar involucrat en l'afer. He dubtat sobre l'oportunitat de parlar-ne. No és la meva intenció ferir sensibilitats i per endavant prego em sia perdonada l'audàcia, si així ho volem qualificar, per la descripció que dimana d'aquestes ratlles, la qual pot resultar incòmoda per a uns o significar l'evocació d'un trist record per a d'altres.

La irreversible realitat de fets pretèrits, ens agradi o no, hem d'acceptar-la tal com és, sense odi ni rancor. L'època actual, inquieta i preocupada pel present i pel futur, interrompuda pel consum, sol·lícita per l'immediat i l'efímer, no pot ser motiu perquè tranquil·lament deixem d'ocupar-nos del passat. Seguir el fil de la claredat històrica, fins a on sia possible, és tasca ben saludable.

La justificació d'aquest treball? Doncs deixar constància, en la mesura que es pugui, d'una de tantes arbitrarietats que es cometeren acabada la guerra civil (1936-1939). En aquesta ocasió, i pel fet d'afectar de manera directa el bon nom del Centre Excursionista de Terrassa, ens ocuparem d'alguna d'aquestes arbitrarietats: la que fa referència a la desaparició forçada de quasi la totalitat d'entitats excursionistes que existien a la nostra ciutat amb anterioritat a la conflagració, així com, en alguns casos, de l'espoli dels seus béns materials.

---

*Aportació per a una història del Centre Excursionista de Terrassa (I), ARXIU núm. 96-97 (gener-febrer 1998).

L'aixecament militar de juliol de 1936, les seqüeles posteriors de tipus revolucionari que se succeïren, la llarga guerra civil i una postguerra difícil, foren factors que estroncaren la realització de moltes iniciatives, d'entre les quals, la dels centres excursionistes. L'escampall dels seus elements fou notori; hi hagué persecucions a causa de filiacions polítiques enfrontades, execucions, morts al camp de batalla, reclusió en camps de concentració, exili...

Finalitzades les peripècies bèl·liques, el panorama no era massa afalagador i per motius obvis el futur dels centres excursionistes es veia poc clar. Algunes entitats no pogueren resistir les fortes pressions a què foren sotmeses en un o altre període de l'ensulsiada, els sobrevivents es limitaren a mantenir un caliu generat pels anys. Probablement que l'existència, en les files del bàndol dit "nacional", d'alguns elements practicants de l'excursionisme (sovint gent influent), evità el pitjor, alhora que propicià certa tolerància enfront de les mesures dràstiques que eren de témer. El Centre Excursionista de Terrassa seguí endavant, encara que la represa fou difícil i compromesa.

Situem-nos en el temps. A través del *Llibre d'actes*, on es testimonien les accions o manifestacions dimanants dels òrgans de govern de l'entitat, comprovem que la darra de les actes transcrites amb anterioritat a l'ocupació de Terrassa per l'exèrcit del general Franco (26-1-39) correspon a la reunió que la Junta Directiva celebrà el 19 d'agost de 1937, sota la presidència de Rossend Grané i Civil (Sendo).

Després, silenci fins al 5 de febrer de 1939, data en la qual tenim constància que el Sendo, considerant-se amb facultats per fer-ho, sol·licità a les autoritats locals l'autorització per a procedir a l'obertura del local social i a la represa d'activitats. L'escrit, manuscrit i signat per l'esmentat Rossend Grané en qualitat de president (elegit el 27-5-37), ens confirma la seva continuïtat en el càrrec, almenys fins aquell dia, així com la de la resta de la Junta Directiva, que s'hi detalla, composta per Avel·lí Gómez i Rodríguez (vicepresident), Josep M. Fargas i Martí (secretari) i els vocals Salvador Martí i Castells, Josep Datzira i Vidal, Jaume Altimira i Codina i Rosa Aligué i Rovira (nota addicional núm. 1).

D'entrada direm que mereix ser tinguda en consideració l'actitud de Rossend Grané i la dels companys de la Junta Directiva que, tal com s'indica, donaren la cara en uns moments no gaire propicis. Amb la major bona disposició, intentaren cobrir o fer de pont, talment no hagués passat res, entre dos períodes totalment antagònics i irreconciliables. Puc afirmar, per haver conegut personalment els protagonistes, que no tots ells eren afins a la causa imperant en l'època, cosa que els honora doblement.

A partir d'aquí, un període de llums i ombres ocupa la vida del Centre. Dos testimonis de qualitat que podrien ajudar-nos a clarificar la situació serien el *Llibre d'actes* de la societat i la publicació de l'ARXIU. El primer resulta inoperant, ja que del període comprès entre el 20 d'agost de 1937 i el 20 de gener de 1949, no hi ha transcrita cap acta. Respecte de l'ARXIU, el darrer d'avantguerra correspon als mesos de setembre-desembre de 1937 i el succedani «Circular para los socios» veié la llum amb l'exemplar corresponent a juliol-agost del 1943.

L'any 1939 s'inscriu dins de l'etapa de la vacil·lació; en aquelles circumstàncies, escriure sobre preses de posició netes i definides, qui podia fer-ho i on podia fer-se?

La base imprescindible de tot treball biogràfic o històric es fonamenta en la consulta de documents escrits i en el nostre cas, com hem vist, aquestes fonts d'informació són bastant migrades.

Sortosament, però, encara ha estat possible recollir el testimoni oral de persones que han conegut els fets historiatats. Tant de les que hagueren de contemplar importants com se'ls desposseïa dels béns i del valor immaterial que suposava la pertinença a alguna de les entitats iniquament absorbides, com de les afiliades al Centre, que es veïeren obligades a suportar continus retrets per un fet que no se'ls podia imputar.

Espigolant d'ací i d'allà, s'ha obtingut alguna prova documental ferma i d'altres que en alguns casos han servit, almenys, per entrar en el camp de les suposicions.

A través d'un justificant de pagament de despeses de l'entitat, se'ns aclareix quelcom. Hi apareixen diverses partides destinades a gestions en les quals hauria intervingut el Sendo. Afecten les dates que van del 12 de febrer al 5 d'agost de 1939, i entre els conceptes que s'hi detallen, n'hi ha dos de molt significatius. L'un, del 31 de maig, correspon a l'import d'un salconduït per a traslladar-se a Barcelona a fi de gestionar el permís d'obertura del local; l'altre, del 2 de juny, fa referència a bitllets (en plural) de ferrocarril per a entrevistar-se amb el senyor Ignasi de Cuadras i Feliu (nota addicional núm. 2). L'import d'aquelles despeses fou pagat al Sendo amb data 25 de setembre de 1939. El darrer concepte que figura en el justificant es refereix al canvi del mecanisme del pany i a la confecció de claus noves per a la porta d'entrada del local del CET, llavors al carrer Calvo Sotelo (Nord) núm. 37. Presumiblement, això té tot l'aspecte de saldar una qüestió crematística ensems que posar fi a la gestió del Sendo al front del Centre en el delicat període de transició gener-juliol 1939.

Confirma l'asseveració anterior un ofici de l'Ajuntament de Terrassa, amb data 2 d'agost 1939, adreçat al senyor Pedro Père Parera, nomenat president del "Centro Excursionista" pel Consejo de Deportes de la FEED, a través del qual se l'autoritza a reobrir la seu del carrer Calvo Sotelo, 37. (Annex núm. 1) Aquesta és la primera notícia escrita que ens dóna a conèixer el nom del president reconegut per l'estament oficial.

Uns dies després, concretament el 29 d'agost, es cursa una circular als socis informant-los de la constitució del "Centro Excursionista de Tarrasa" per fusió en una sola d'algunes de les diverses entitats excursionistes existents a la nostra ciutat en el moment d'esclatar la guerra civil (1936). Desconeixem amb detall com s'hi arribà, a aquesta "fusió". Ens consta, però, que l'acció no fou precisament un model de *fair play*. Es consumava un capítol que durant molt de temps havia de sembrar el malestar profund dels excursionistes terrassencs, forçats en alguns casos, segons ens consta, a integrar-se en els rengles de la nova entitat que hauria d'aplegar la totalitat de l'excursionisme associatiu de la nostra ciutat.

En aquella comunicació s'anuncia també la reobertura del local, així com la relació dels actes que s'han preparat per al dia 3 de setembre de 1939 com a inici de la nova etapa. Pel seu interès ens ha semblat oportú donar a conèixer el contingut de l'esmentada circular (Annex núm. 2), subscripta en uns termes d'aparent normalitat, encara que allunyats de la realitat, és a dir, mostra la falsa cara amable d'una decisió adoptada *de facto*, de manera unilateral i contracorrent, procediment, per altra banda, d'ús freqüent en aquells moments.

✕ Tenim ja, doncs, l'entitat en marxa i una Junta Directiva encapçalada per Pedro Pèrre Parera en qualitat de president; Ignacio Escudé Gibert, de vicepresident; Juan Oliart Martí, de Secretari, Lázaro Carreras Cascante, de sotssecretari; Francisco Grau Picañol, de tesorero; Manuel Guell Maldós, de comptador; Pablo Juliá Obiols, de bibliotecari, i els vocals Juan Galí Guix –estudis–, Carlos Pauls Pauls –campaments–, Ramón Solá Orfelis –excursions–, José Capella Carreras –esports de neu–, Juan Ramoneda Casals –fotografia–, Joan Borrás Rocabert –atletisme– i Emilia Cremades –fèmines–. ✕

S'organitzà un altre acte per al dia 17 de setembre següent i consistí en la celebració, al monestir de Sant Llorenç del Munt, d'una missa en sufragi dels disset socis d'entitats excursionistes de Terrassa que foren immolats als inicis del conflicte bèl·lic, de trist record. Iniciatives semblants foren adoptades per totes les corporacions i entitats locals seguint les consignes imperants.

A través de l'únic periòdic d'informació local existent, el «Boletín Tarrasa», en la seva edició del 12 de desembre de 1939, s'anuncia per al dissabte dia 16 i a la seu del Centro Excursionista de Tarrasa, la celebració de la sessió inaugural del curs 1939-1940, en el transcurs de la qual i en la primera part s'hauria d'estrenar l'obra de caràcter descriptiu *Suite pirinenca*, inspirada en quatre impressions sobre temes de muntanya, l'autor de la qual era Agustí Fabra i Bofill, soci ben recordat a casa nostra. El poema fou musicat pel mestre Ramon Serrat i Fajula, en aquell moment Director de l'Escola Municipal de Música i reconegut compositor. Els violinistes Roc i Miquel Alabern i M. Casas Bell al piano, executaren l'esmentada composició, que es retransmeté per Radio España de Tarrasa. En una segona part, es presentà el film professional *La conquesta de mont Cervin*, interpretat per Lluís Trenker, el mític escalador.

Una altra notícia apareix en la publicació esmentada. És del 23 de desembre de 1939 i fa referència a la celebració de la missa del gall al monestir de Sant Llorenç del Munt, sota els auspicis del Centro Excursionista de Tarrasa.

✕ Sabem, però, de l'existència de tensions profundes protagonitzades per l'autoritat màxima de l'entitat i altres elements que podien permetre's de manifestar opinions discrepants. L'intent d'incorporar el Centro Excursionista de Tarrasa en el si de les organitzacions que dimanaven del "Movimiento Nacional" sembla que abocà a una crisi profunda, de resultes de la qual Pedro Pèrre Parera, en una carta dirigida al secretari de l'entitat amb data 21 de novembre de 1941, fa efectiva la seva dimissió en qualitat de president, però amb condicions (Annex núm. 3). Donem aquí per finida la fase constituent d'un nou Centre imposat i dominat per l'autocràcia. ✕

La decisió d'en Pere Pèrre es tingué en compte, i l'arquitecte Ignasi Escudé i Gibert, es féu càrrec de la presidència del C.E.T.. Malauradament la prometedora gestió que se n'augurava es veié frustrada per la seva inesperada i prematura mort, ocorreguda el 8 de maig de 1942.

La successió d'Ignasi Escudé recauria en el seu amic Manuel Aurell i Targarona i, pel que constatem a través del comunicat de la Federación Española de Montañismo, amb data 23-X-1942 (Annex núm. 4), l'equip directiu del C.E.T. intentava en aquell període actuar per lliure, sense complexos. La repulsa que dimana d'aquell escrit tindria els seus efectes, car el dia 31 d'aquell mateix mes, des de la Delegación Regional de la F.E.M. es fa acusament de rebuda d'una comunicació amb la mateixa data, procedent del Centro Excursionista de Tarrasa, a través de la qual i com a fase prèvia es cursa la proposta d'oficialitzar la presidència a favor d'en Manuel Aurell. Des de la Delegación, Estanislau Pellicer manifesta «espero que en breve habrá cesado la anormalidad que experimenta ese Centro y que, como antaño, volverá a ser una de las más importantes y mejor orientadas sociedades excursionistas de Cataluña». Aquesta frase podria resumir la fi d'un període de tensions, malentesos i situacions crítiques i significar l'inici d'una nova etapa en què la pau interna de l'entitat permetria retrobar el camí que un dia s'esfumà.

Per l'ofici de la Federación Española de Montañismo, amb data 2-XI-1942, identifiquem els components d'una nova Junta Directiva. Al president Aurell, l'acompanyen Joan Borrás i Rocabert de vicepresident, Joan Prunés i Torredemer de secretari, Melchor Puigdomènech i Vidal, sotssecretari, Francesc Grau i Picañol, de tresorer, Manuel Guell i Maldós de comptador, Pau Julià i Obiols de Bibliotecari, i de vocals Joan Ramoneda i Casals, Joan Galí i Guix, Alfons Sanagustín i Santolaria i Joan Vilà i Codina. X

En aquesta Junta, com en l'anterior que hem detallat, notem la presència d'antics elements procedents de diverses entitats excursionistes de Terrassa d'abans de 1939.

A partir d'aquest moment, s'anaren incorporant a l'entitat noves formes, significatives de les alenades d'aire fresc que irrompien, encara tímidament, en les activitats del seu dia a dia. S'havia entrat en una fase de pau i equilibri interiors.

S'intensificaren, però, les pressions procedents de l'exterior. En general, com passava en altres centres excursionistes del nostre país, s'hagueren d'afrontar tot un cúmul de contrarietats. Els membres de la Junta Directiva eren controlats des del Govern Civil; l'ús del català era prohibit així com qualque manifestació de cultura catalana; les noies afiliades tenien l'obligació de fer el "Servicio Social"; fou suspesa per ordre governativa alguna de les conferències culturals programades; elements de Falange intentaren l'assalt al local del carrer de Sant Pere...

Cal reconèixer el tremp d'aquelles persones, d'ideologia ben diferenciada, que en moments tant difícils i de signe divers afrontaren les circumstàncies adverses de forma modèlica per tal d'assegurar la continuïtat del Centre Excursionista de Terrassa. Vagi també un record per als excursionistes terrassencs que hagueren de suportar l'ofensa de què foren objecte a causa d'una arbitrietat tan detestable. ←

Mentrestant, al marge de tantes trifulgues, al redós del Centre s'anaren consolidant petits grups d'origen divers els quals reiniciaren les habituals excursions pels indrets propers a la nostra ciutat, com s'havia fet anteriorment. Aquesta gent, indiferent davant l'actuació dels que dirigien l'entitat, no perseguia altre objectiu que el de recuperar la pràctica d'una afició estroncada per culpa de la maleïda conflagració que els tocà viure. El nucli esmentat seria la base a partir de la qual sorgirien noves fornades disposades a rebre de mans d'aquells veterans el relleu generacional, amb capacitat per a recuperar uns principis que havien estat bandejats i ensems per a endegar el procés evolutiu del que a partir d'aquell moment, entre nosaltres, anomenaríem Centre Excursionista de Terrassa recuperat, fidel al seu passat, posat al dia d'acord amb les tendències del moment i obert a tothom.

A TÍTOL D'AMPLIACIÓ

Recull, en síntesi, del testimoniatge oral o conegut per transmissió, respecte dels fets que són objecte d'aquest treball.

– coincideixen tots els consultats, en l'afirmació que la forçada fusió fou un acte injust i de greuge per a tot l'excursionisme terrassenc.

– es confirma l'aixecament dels béns i documentació (registre de socis, llibres d'actes i d'altres) existents als locals de les entitats excursionistes espoliades. En alguns casos, abans de la "ràtzia" hom procurà anticipar-se, retirant el que fos possible. Després s'havia de contemplar com aquest material es trobava amuntegat i desordenat en les dependències del local del CET, al carrer Calvo Sotelo (Nord), 37

– així mateix es confirma que existí el propòsit d'incorporar l'entitat creada a les organitzacions depenents del "Movimiento Nacional"

– coacció a familiars de socis d'entitats excursionistes, absents (camps de concentració, exili, ...) perquè procedissin a fer-se socis, amb el corresponent pagament de quota. S'optà, fins i tot, per l'amenaça.

– tan aviat es calmà la situació, molts dels socis incorporats per pressió es donaren de baixa. Altres, al contrari, optaren per quedar-se, donat que les circumstàncies havien canviat.

– se'ns ha fet notar l'existència d'un altre despropòsit. Fa referència a la *Guia Monogràfica de Sant Llorenç del Munt*, editada pel Centre Excursionista de Terrassa. D'aquesta guia n'existia, a principis del 1939, un estoc dipositat al domicili d'un soci del Centre, que de manera altruista i totalment anònima, la finançà. Amb procediments no gaire ortodoxos, i en absència del soci esmentat, s'intimidà la seva esposa perquè fes lliurament d'aquells exemplars, a la qual cosa ella no accedí. La negativa suposà per a la família un continu malestar de llarga durada.

Aquest recull fou facilitat en el seu moment per:

- Ballbé i Artigas, Carles (Centre Excursionista de Terrassa. Fill de Francesc Ballbé, del Club Pirinenc)
- Cadafalch i Gabriel, Dolors (esposa de l'expresident del CET Manuel Aurell)
- Fabrés i Cardona, Valentí (Grup Excursionista Egara)
- Gibert i Codina, Miquel (+) (Grup Excursionista Montserrat)
- Girona i Boada, Joan (Centre Excursionista de Terrassa)
- Heras i Moreno, Màrius (Grup Excursionista La Mola i Grup Excursionista L'Albada)
- Monroig i Cuartero, Josep (+) (Grup Excursionista Montserrat)
- Prunés i Torredemer, Joan (+) (Centre Excursionista de Terrassa)
- Saladrigas i Amorós, Ramon (Grup Excursionista Egara)
- Vives i Noguera, Eduard (Centre Excursionista de Terrassa)

(+) Traspassats amb anterioritat a la publicació d'aquest treball.

NOTES ADDICIONALS AL TREBALL

"APORTACIÓ PER A UNA HISTÒRIA DEL C.E.T." (II)

Núm 1.- Corroborava aquesta afirmació la còpia que posseïm d'un ofici del Negociat de Cultura de l'Ajuntament de Terrassa, amb data 6-II-39, a través del qual es trasllada al comandant militar de la plaça, la petició formulada per Rossend Grané amb data 5-II-39. L'autoritat militar, també per ofici del 9-II-39 comunica al president del Centro Excursionista de Tarrasa (no hi figura el nom del president), que per a poder atendre el seu prec, abans haurà d'aportar la llista de socis de l'entitat, així com el llibre d'actes. Aquest comunicat suposaria el reconeixement per part de les autoritats esmentades de la titularitat, en principi, d'aquella presidència a favor de l'esmentat Rossend Grané.

Núm. 2.- Ignasi de Cuadras i Feliu fou nomenat Delegat de la Federación de Entidades Excursionistas de Cataluña, dimanant del Consejo Nacional de Deportes. Així consta en circular enviada des de la FEEC (?) al president del C.E.T., amb data 10-V-39.

ANNEX NÚM. 1

AYUNTAMIENTO DE TERRASSA

NEGOCIADO DE Presidencia

Esta alcaldía autoriza a D. Pedro Père Parera, nombrado por el Consejo Nacional de Deportes de la F.E.E.C., presidente del Centro Excursionista de esta Ciudad, la reapertura del local sito en la calle José Calvo Sotelo, N° 37, con el fin de normalizar la vida social y deportiva de dicha entidad.

Dios Salve a España y guarde a Vd. muchos años.

Tarrasa 2 de Agosto 1939 - Año de la Victoria

El Alcalde-Presidente José Homs

ANNEX NÚM. 2

CENTRO EXCURSIONISTA DE TARRASA

Saludo a Franco: ¡Arriba España!

CONSOCIO:

En cumplimiento de la orden cursada por el Consejo Nacional de Deportes para la inmediata apertura de una entidad excursionista, las diversas entidades que existían en esta Ciudad, antes del Glorioso Movimiento, se ha constituido en una sola, bajo la denominación de CENTRO EXCURSIONISTA DE TARRASA, con el fin de normalizar la vida social y deportiva, siendo su domicilio en la calle Calvo Sotelo nº 37.

Todos los socios adscritos a las extinguidas entidades pasan a formar parte como fundadores de la nueva entidad.

El acto inaugural tendrá efecto el próximo día 3 de Septiembre a las 12 y media, con la solemne Bendición del local, a cuyo acto han sido invitadas las Autoridades y Jerarquías del Movimiento de esta localidad. Además por la tarde, a las 5, se celebrará una sesión de Cine Amateur, seguido de unas palabras de orientación sobre el futuro excursionismo español.

Esperamos vernos correspondidos con su grata presencia y que nos prestará su apoyo y valiosa colaboración.

Tarrasa 29 de Agosto de 1939

Año de la Victoria

LA JUNTA DIRECTIVA

ANNEX NÚM. 3

Tarrasa 21 de Noviembre de 1941.

Sr. Secretario del Centro Excursionista

Tarrasa.*Distinguido amigo:*

Sintiéndolo mucho debo manifestarle me considere y exponga a los demás miembros de la Junta mi cese como Presidente de esta Junta.

Ruégó tome nota en el Acta, haciendo constar que queda como Presidente de la misma, D. Ignacio Escudé.

Sentí vivamente que la reunión anterior no estuviéramos, ya que habría podido hacerlo personalmente.

Espero que por el bien del Centro Excursionista sabreis continuar como hasta ahora colaborando con todo celo, y más tesón si cabe.

Brazo en alto os saluda.

Pedro Père

ANNEX N° 4

DELEGACION NACIONAL DE DEPORTES
DE F.E.T. Y DE LAS J.O.N.S.
FEDERACION ESPAÑOLA
DE MONTAÑISMO

Viva Franco ¡Arriba España!
BARQUILLO, 19
TELEFONO 24344

Núm. 477

No habiendo recibido aún la solicitud de afiliación reglamentaria a esta Federación Española de Montañismo de esa Sociedad, reitero a Vds. por última vez la obligación ineludible de cumplir tal requisito.

En caso de que en el plazo improrrogable de 15 días, a partir de la fecha de la presente comunicación, no se haya recibido en esta Secretaría la mencionada solicitud debidamente formulada, acompañada de copia duplicada de los Estatutos, redactados de acuerdo con las nuevas disposiciones vigentes establecidas para el Deporte español por la Delegación Nacional de Deportes de F.E.T. y de las J.O.N.S., así como las hojas de Depuración correspondientes a las personas propuestas para cargos directivos, convenientemente avaladas por quien tenga capacidad para ello, será puesto en conocimiento de la Delegación Nacional de la actitud rebelde de esa Sociedad, con objeto de que por la Jefatura Superior de Policía sea clausurada inmediatamente.

Igualmente comunico a Vds. la necesidad ineludible de que satisfagan a la Administración de esta Federación el 10% de las cantidades recaudadas a los socios de esa Entidad en concepto de cuotas a partir de la fecha de la constitución de la Federación, que tuvo lugar en el mes de Junio de 1.941. Por tanto, se adeudan las correspondientes al 2º semestre de 1.941 y el año actual.

Significo a Vds. que la integración de una Sociedad dentro de la Federación Nacional Deportiva a que corresponda, no excluye la necesaria y legal presentación y trámite ante el Registro General de Asociaciones, aunque tienen órdenes las Autoridades Gubernativas para no admitir Asociaciones deportivas que no estén previamente admitidas en el seno de la Federación del Deporte que practiquen.

Lo que pongo en conocimiento de Vds. para su conocimiento y cumplimiento inmediato.

Por Dios, España y su Revolución Nacional Sindicalista.

MADRID, 23 de Octubre de 1.942.

FEDERACION ESPAÑOLA DE MONTAÑISMO
EL SECRETARIO GENERAL

Centro Excursionista de Tarrasa.- Tarrasa

LA COVA DELS LLADRES

Per Xavier BADIELLA i NOGUERA

Ni cabíem de satisfacció amb el nostre uniforme nou de sometent: ens acabàvem d'allistar al grup de Terrassa. Diversos assalts en poc temps al camí Romeu de Montserrat, n'havien motivat la nostra decisió, naturalment sense el vistiplau de les nostres respectives mares.

En Carles i un servidor havíem participat en diverses ocasions a les romeries que des del segle XIII partien de la nostra ciutat natal fins a la muntanya santa, i tot creuant per coll Cardús, baixaven vers Vallfosa. Trescant altre cop fins can Torrella i el Palà assolien Monistrol i tot dret vers la llar de la Verge bruna.

Estava de moda el nou art, que els més entesos anomenaven barroc, i potser nosaltres ens havíem impregnat d'aquell corrent un xic místic o espiritual. Vaja, que ens havíem abarrocat una mica. Fou aquell esperit de servei que ens motivà a fer-nos del sometent, ajudat, com no, per la nostra experiència com a traginers i bons coneixedors de camins.

Ens havien encomanat de fer una visita per tots els masos dels rodals del camí Romeu: can Margarit i can Boada, a la serra d'en Ros, can Mimó, can Colesa i can Marcet, a la Vallfosa, i així successivament fins a Monistrol.

Sortírem d'hora de Terrassa, just a trenc d'alba, pel camí de Vacarisses, naturalment, però en comptes de seguir el camí Romeu, el revoltàrem per senderons poc fresats que nosaltres coneixíem prou bé i que en direcció a Viladecavalls ens portarien per diferents masos de la serra d'en Ros. No es tractava de seguir el camí Romeu com a tal, sinó d'esbrinar per on s'esmunyien els malfactors que assetjaven els pelegrins.

Per enfilar-nos al turó d'en Ros, calia creuar per davant mateix de can Margarit, per tal de passar desapercibuts. A fi i efecte que cap possible col·laborador dels malfactors sospités de la nostra presència, ens embardissàrem de forma força aclaparadora tot cercant un pas vers el cim. A mitja pujada, en Carles, que sempre li agrada d'anar al davant, se sorprengué de la troballa d'una cova mig amagada entre el bardissar espès. La cavitat no era de grans dimensions, calia entrar-hi arrupit i era difícil d'amagar-s'hi amb comoditat, però la troballa ens féu rumiar sobre la possibilitat que alguna cavitat per a nosaltres desconeguda pogués servir d'amagatall als lladregots.

Creuàrem el torrent de Sant Jaume, camí de can Colesa, per tal d'acostar-nos per la carena de can Torrella cap al camí Romeu. Tot revoltant la masia de can Mimó, ressegüírem entre el bosc espès les cingleres de conglomerat que s'enfilen al nord del mas vers el pla del Fideuer. A poc de seguir la cinglera per la seva base i deixar la casa de can Mimó rere nostre, observàrem una esberla vertical voltada d'heures que insinuava una estreta cavitat cap dins la roca ferma. Un rastre molt desdibuixat evidenciava el pas

de persones o animals cap aquell indret elevat. Poc costà d'enfilar-nos-hi, i menys a en Carles, que prim com era, amb un tres i no res ja fou dalt de l'esquerda. Jo, un xic més topador, ho aconseguia amb una parell de relliscades no exemptes de cops i alguna nafra. El que semblava una cova, resultà ser una estreta esquerra que finia als pocs metres. Vaja, tothom la pífia un cop o altre.

– Ostres, i per aquí dalt? –comentà en Carles, home difícil de desanimar. Esgarrapant la roca entre les parets de l'esquerda, s'esmunyí el meu amic aranya uns metres per sobre meu.

– Ja el tenim! –exclamà tot content.

– El maldecap, voldràs dir! –vaig contestar-li.

– No, home, el forat que cercàvem!

– Ah, i per què el volem, el forat?

– Carai, per saber on s'amaguen els lladregots quan fan de les seves pel camí Romeu! I doncs, què et penses que hem vingut a fer per aquests verals deixats de la mà de Déu?

– Però si tu mateix dius que és un forat, qui vols que s'hi amagui? –vaig contestar-li tot buscant una excusa per no haver-me d'enfilar com ell per aquella esquerra.

– El forat continua endins, i encara que de moment cal avançar acotats, es pot veure com al seu fons la cosa millora. Vinga, puja, ja t'ajudo i no facis més el rondinaire.

Certament, l'amic Carles tenia raó. Després d'uns tres o quatre metres acotats, davallant amb facilitat un curt ressalt de menys de dos metres, accedírem a una cambra de dos metres d'amplada per gairebé sis metres de longitud. L'alçada era força còmoda, entre dos i tres metres en alguns llocs. Al costat de llevant es podia observar la llum que penetrava per l'esquerda que havíem vist al principi de la nostra aventura, mentre que per l'altre extrem la cavitat finia amb uns conductes molt estrets, plens de sorra fina i pedres.

Era aquella cavitat el vertader amagatall dels lladres del camí Romeu? De fet no vàrem trobar-hi cap tresor amagat ni res que ens fes suposar que fos un cau de lladres. Potser només era això, una cova i res més.

La cova dels Lladres del terme de Vacarisses és una curta cavitat excavada en els conglomerats residuals que uneixen els dos grans massissos de Sant Llorenç i Montserrat. Malgrat el seu escàs interès espeleològic, car el seu recorregut no supera ni de bon tros la vintena de metres, l'interès recau en les troballes arqueològiques que hi han aparegut, en forma de restes d'un vas globular decorat amb una sèrie de cinc línies incises que comencen a les anses. Juntament amb les restes s'hi trobà un crani. Igualment, s'hi localitzaren restes òssies de tres individus i fragments de ceràmica decorada amb incisions i ratllats. Sembla, tot plegat, tractar-se d'un jaciment neolític, mentre que els semblants més pròxims quant a la decoració de les restes de ceràmica, els trobaríem en el bronze inicial.

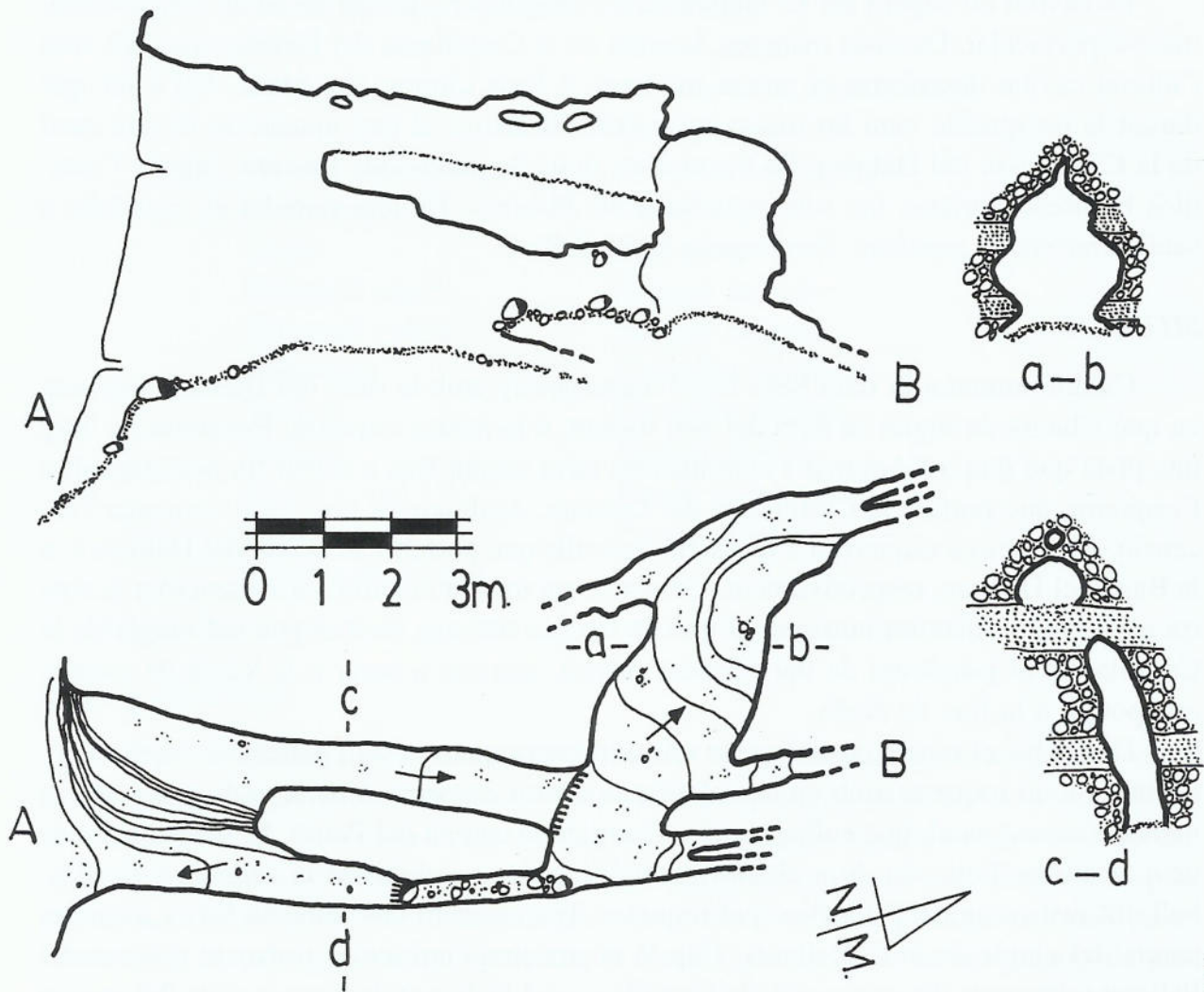
Vaja, tanta història i al final resulta que a part d'un forat –això sí, amb sala final força còmoda–, de lladres, cap ni un. És clar, qui carai s'hi amaga en un cementiri del neolític?

COVA dels LLADRES

VACARISSES

7-7-2002

Topografia: Carles MILA i Xavier BADIELLA

Xavier Badiella

COVA DE LA CASTELLASSA DEL DALMAU

Per Jordi GUILLEMOT i MARCET

En Xavi Badiella m'havia parlat d'aquesta cova. Segons ell, algú sabia on era però volia mantenir-ho en secret: "És molt bonica, diuen". A la Castellassa del Dalmau no hi constava cap cavitat fins al dia del descobriment, el 19 de novembre de 2000, en què fou localitzada la boca. Es va haver d'esperar una setmana per a fer-ne la primera exploració, ja que calia dur material per a superar un ressalt terrós de prop de tres metres.

La cavitat no supera els 12 metres de recorregut, i no té cap mena de concrecionament espectacular. De totes maneres, la cova de la Castellassa del Dalmau quedarà com l'última cavitat descoberta el passat mil·lenni a Sant Llorenç del Munt. Val a dir que durant la prospecció vam fer una nova troballa florística al peu mateix de la cara nord de la Castellassa del Dalmau. Es tracta d'un tipus de narcís que fins ara, segons l'estudiós Francesc Soriano, tan sols es trobava als Pirineus. El nom popular és grandalla o satalia, *narcissus poeticus*. Benvinguda sigui al Parc.

SITUACIÓ

Caldrà remuntar la riera Seca fins l'aiguabarreig amb la riera del Dalmau, moment en què s'haurà de seguir la llera del nou torrent, a la nostra esquerra. Passarem de llarg una pista que duu a l'Adernar i continuarem riera amunt fins a trobar un nou trencall a l'esquerra, que porta a la Castellassa del Dalmau. Amb aquest nou camí comença l'ascensió. Deixarem a esquerra i a dreta els trencalls que porten a la Bassa del Dalmau i a la Baga del Dalmau, respectivament. Creuarem un torrent i caldrà parar atenció a la nostra esquerra, on neix un nou corriol que de la cota 600 ens durà al peu del cingle de la Castellassa. Si passàvem de llarg aquest corriol, aniríem a parar a la xarxa de camins que porten a la font de Neda.

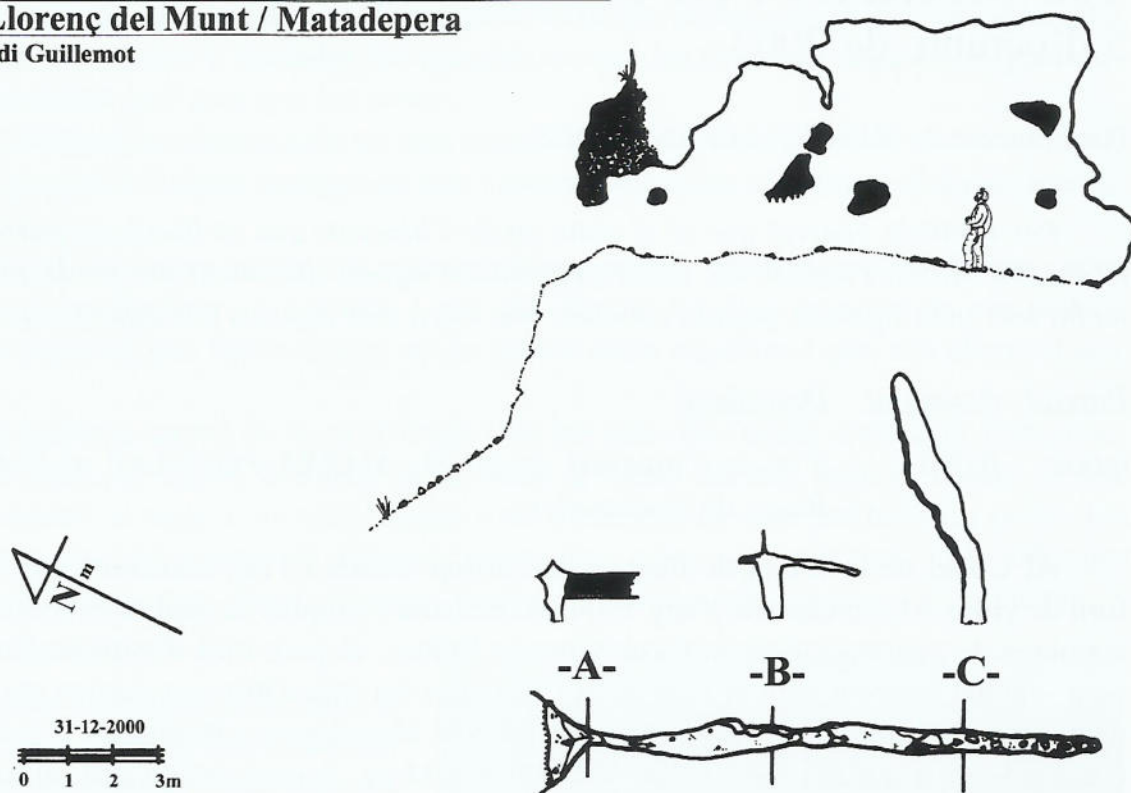
Doncs bé, el nostre corriol creua una carbonera quan ja som gairebé al capdamunt. Sortirem a un roqueter amb un estimball a la nostra esquerra. Uns senyals grocs són la marca d'aquest camí, que enllaça amb el camí de la carena del Peiret. El senyal per sortir a la nostra dreta són dues alzines menudes que ens cobreixen la caiguda a l'estimball, tot just caminant 20 metres pel roqueter. Travessarem una boxeda fins a tocar les parets del cingle de la Castellassa. Cap la nostra dreta aniríem a trobar la pinassa del Palleret (altrament dita pinassa de la Castellassa del Dalmau), imponent pi de 2,5 metres de perímetre que domina una de les canals de la cara nord de la Castellassa*.

---

* *La Vall del riu Ripoll*, d'Antoni Ferrando. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, p.185 (i sí que hi arriben camins, a la Pinassa del Palleret!).

Cova de la Castellassa del Dalmau**Sant Llorenç del Munt / Matadepera**

Top. Jordi Guillemot

Nosaltres seguirem com podrem cap a l'esquerra, a frec de cingle. Travessarem un xaragall i després trobarem una canal ben fressada al capdamunt de la qual hi ha la cova. Trobarem indicis de la presència dels boscaters, coneixedors, ben segur, de la cova de la Castellassa del Dalmau, gràcies a les abundants restes de capçades tallades a dextral.

DESCRIPCIÓ

La cova és al capdamunt d'una estreta canal. Cal superar un ressalt terrós de prop de 3 metres d'alçada. Per a facilitar l'ascensió s'han tallat tres graons a la paret terrosa. La boca, de poc més de 50 centímetres d'alçada, ens aboca a una única galeria de 12 metres, molt estreta i amb la paret esquerra força concrecionada de colades estalagmítiques. En alguns punts la cova assoleix 5 metres d'alçada, tot i que molt incòmodes. S'ha pogut observar la presència de nombroses aranyes *Meta Burnetti* prop de l'entrada, i una dotzena d'una altra espècie que desconeixem. També és notòria la presència de mosquits al fons de la cavitat. De la cova cal destacar un cert nivell d'activitat hídrica residual, que degota per les formacions, prop de l'entrada.

Aquest treball el dediquem als germans Badiella, Xavier i Eduard (extensiu de passada a tots els germans Badiella), autèntiques *animas maters* de l'espeleologia a Sant Llorenç del Munt. I perquè sí, perquè el seu carisma bé s'ho val.

19a MARXA POPULAR - Itinerari

5 d'octubre de 2003

Per Francesc J. SUÁREZ i FERNÁNDEZ

Per l'interès general que té el redactat de l'itinerari que es lliurà als participants de la 19a Marxa Popular del C.E.T., reproduïm aquest document per fer-lo arribar a molta més gent i perquè puguin conèixer una mica més aquests paratges tan propers.

Parcial   Acumulat   Descripció

0,000   0,000   *S'inicia l'itinerari de la 19a MARXA POPULAR al Coll de la Bassa de Fontanelles.*

Al Collet de la Bassa de Fontanelles, Josep Ubach i Prat, construí l'any 1737 el forn de vidre. Més endavant, l'any 1804, la indústria s'amplià, la qual cosa coincidí amb les obres de construcció de la Casa Nova de l'Obac, al petit turó d'enfront. En aquest punt –també conegut com el Cap de la Carrerada del Mas Obac– es creuen els camins de Terrassa a Rellinars, de Vacarisses a Mura, i de Matadepera a Rellinars i a Vacarisses. Cal seguir el traçat del camí ral de Vacarisses a Mura. Aquest antic camí ral uneix les poblacions de Vacarisses i Mura, passant per l'Obac Vell, la font de la Portella, la canal de Mura, el coll de Tres Creus –o de la Pola–, el coll de Boix, la coma d'en Vila, i el pla de Serrallonga. En aquest primer tram també és conegut amb el nom de Carrera de Mosca d'Àsens (any 1132).

552   552   *Cruïlla. Es pren el camí de la dreta, que porta a l'Obac Vell.*

L'Obac Vell és la primitiva pairalia dels Ubach. L'edifici ja existia amb anterioritat a l'any 1371 –data del primer document on és mencionat– tot i que pels elements constructius localitzats, és molt probable que ja existís al segle X o XI. Al llarg dels temps, el conjunt d'edificacions es van anar engrandint aprofitant els beneficis produïts per les rendes d'unes 100 hectàrees de vinya, així com per les activitats industrials: pous de glaç, fabricació de vidre o aprofitaments forestals: carboneig, llenya, etc. Entre els elements cal destacar la capella annexa –sota l'advocació de Sant Antoni– i la torratxa, ambdues edificades l'any 1710. Aquesta última formava un pont sobre l'antic camí de Vacarisses a Mura. Cal destacar també la cisterna, de l'any 1777. Aquest mas fou destinat a masoveria el 1812. Mas i capella foren cremats durant la guerra dels francesos i reconstruïts el 1816.

358   910   *Cruïlla. Es deixa el traçat del camí ral de Vacarisses a Mura i el camí de la font de la Portella. A l'esquerra s'agafa un corriol que porta al proper Pou de Glaç.*

El Pou de Glaç del camí de la font de la Portella o Pou Xic, es troba situat a uns 350 metres de l'Obac Vell. És el més petit dels existents al massís, i fou construït l'any 1760. Era el segon que explotaven al mas, dada que manifesta la rendibilitat de la producció i el comerç de glaç. Té un diàmetre d'uns 6,1 metres i assoleix una profunditat de 5,3, amb una capacitat aproximada de 155 m³. El pou i la cúpula estan fets a base de pedra seca i té tres obertures d'accés. Fa un anys va ser restaurat i els seus accessos han estat condicionats. La producció de glaç durant l'hivern i la seva conservació en pous per vendre'l durant l'estiu, va ser una activitat freqüent i molt rendible per a alguns masos del massís (l'Obac, la Mata, el Guitart, etc.). Els pous de glaç, són veritables joies de l'arquitectura rural.

Posteriorment, cal baixar per sortir a la pista ampla de terra, i es segueix a la dreta.

486	1,396	<i>Es deixa a la dreta un corriol que va a enllaçar amb el camí de la font de la Portella i el camí ral de Vacarisses a Mura.</i>
37	1,433	<i>A la dreta es deixa la drecera que porta a la Saiola –surgència intermitent–.</i>
244	1,677	<i>Collet dels Pals. A la dreta, es deixa un corriol que segueix la carena.</i>

Tot d'una es gaudeix d'un grandios i imponent panorama. De dreta a esquerra, destaquen en primer terme el Turó de la Mamella, la carena dels Alts de la Pepa, la Roca Salvatge, el Paller de Tot l'Any, i el Castell de Bocs.

53	1,730	<i>Cal seguir per la pista.</i>
217	1,947	<i>Cruïlla a la carena dels Rosseguers. A la dreta, es deixa la pista que porta a la masia de la Calsina.</i>
45	1,992	<i>Cruïlla. A l'esquerra es deixa una pista que porta a la font del Conill.</i>
685	2,677	<i>Cadena.</i>
973	3,650	<i>A l'esquerra es deixa la pista que baixa a la font del Conill.</i>
327	3,977	<i>Cruïlla. A la dreta, es deixa la pista que porta a la Saiola. Cal continuar a l'esquerra.</i>
45	4,022	<i>Es travessa el torrent de la Saiola i cal seguir a l'esquerra.</i>
60	4,082	<i>Cruïlla. Sortim a la pista que, provenint de la carretera (punt quilomètric 13,6), porta a la masia de la Boada. Cal seguir la pista a la dreta i amunt. En sentit contrari, a l'esquerra i a uns centenars de metres es troba la coneguda font de Carlets, d'abundant cabal, on l'aigua surt per les escletxes de la roca a la paret d'un petit cingle.</i>

- 243 4,325 *Cruïlla. A la dreta es deixa un camí que porta a la Barbotera –surgència intermitent–, penetrable pocs metres, d'on surt a vegades una gran quantitat d'aigua, però d'altres, gens. Si no en surt aigua, no és tan fàcil de localitzar, ja que es tapada de vegetació.*
- 413 4,738 *Cruïlla en plena corba. Es deixa a la dreta una pista.*
- 201 4,939 *Cruïlla. A l'esquerra es deixa una pista de terra.*
- 219 5,158 *A l'esquerra es troben les primeres edificacions.*
- 92 5,250 *Cruïlla. Cal vorejar a la dreta.*
- 173 5,423 *A la dreta es troba la masia de la Boada, amb el Castell de Bocs i el Paller de tot l'Any de fons.*

La casa pairal coneguda avui amb el nom de la Boada correspon a aquell antic mas de la Vacarissa. Amb aquest nom és documentada l'any 1002. El cognom primitiu es mantingué fins a mitjan segle XV com a mínim. El canvi es degué a la unió amb els de can Boada de Sant Pere de Terrassa. Possiblement donà nom al terme de Vacarisses. Fins al primer terç del segle XIX, Rellinars i Vacarisses formaven un sol terme municipal.

- 40 5,463 *S'enllaça amb els senyals del GR-5. Cal seguir-lo a l'esquerra –fins a la masia de les Cases.*
- 281 5,744 *A la dreta es troba la Bassa i la font de la Boada, al peu de la Roca del Duc (633 m).*

La font de la Boada es troba situada en una raconada de la torrentera. Una bassa de pedra recull l'aigua de la font que surt d'una petita cova. És un lloc tranquil i ombrívol amb espessa vegetació d'alzines i una noguera.

- 762 6,506 *Masia de les Cases. Es deixa el traçat del GR-5. La masia és molt antiga. Encara conserva unes filades d'opus spicatum –espina de peix– en un paret de d'interior de l'edifici. La trobem documentada l'any 1405. Cal revoltar l'edifici i seguir per un corriol que s'enfila per la carena i posteriorment a la Trona.*

La Trona (561 m). Mirador espectacular dels cims de la Serra de l'Obac, Rellinars i Montserrat. Rep aquest nom per la forma de les roques. En primer terme es veu el cim arrodonit i encinglerat del Castell de Bocs (664 m), on les roques fan un dibuix acanalat que, per la seva forma, li ha donat el nom de les Quatre Barres. A la seva esquerra hi ha la Roca del Duc (633 m).

- 870 7,376 *Cruïlla. Cal prendre a la dreta.*
- 430 7,806 *Cruïlla de corriols al mig del bosc. Cal seguir per l'esquerra.*

- 207   8,013   *S'arriba al camí ral de Barcelona a Manresa, a les proximitats dels Hostalets del Daví. Cal seguir aquest històric camí a la dreta. En molts punts al llarg del seu recorregut es poden observar molts trams empedrats.*

L'antic camí ral de Barcelona a Manresa transcorre dintre del massís, des de la Barata fins al Pont de Vilomara, passant pel coll de Daví, coll de Correu, Hostalets del Daví, coll de Gipó, i Sant Jaume de Vallhonestà. Quan el camí s'estreny i passa per un tram empedrat —és el tram més llarg i més ben conservat del camí ral—, es troba la Roca del Cavaller. Ricard Gomis, membre del Centre Excursionista de Sant Vicenç de Castellet, recollí la llegenda de la Roca del Cavaller d'uns avis de Rellinars. Al capdamunt d'aquest tram empedrat hi ha, mig abocat al barranc i sota un petit balmat, un bloc de pedra allargassat, de formes regulars i esberlat pel mig en tota la seva llargada. Segons conta la llegenda, un cavaller fou sorprès per uns bandolers que pretenien assaltar-lo. Aquest, esperonant el seu cavall, féu un salt formidable sobre la roca i el barranc i fugí, deixant bocabadats els bandits.

- 729   8,742   *Avenc del camí ral, de boca el·líptica, d'1,8 per 0,45 metres i amb un pou de 7 metres de fondària. No està protegit, molta precaució!*
- 169   8,911   *A la dreta es deixa un corriol que baixa a la font de la Boada.*
- 353   9,264   *A l'esquerra es deixa una drecera que porta a la Bauma i al mas de l'Esplugu, després de creuar el torrent de la Cansalada.*
- 306   9,570   *Coll del Correu. Per la dreta cal deixar un camí que després d'una brusca baixada surt a una pista de terra que va a la Boada. En aquest punt, s'enllaça amb els senyals del GR-5 que cal seguir fins a sota del turó de Castellsapera.*

El coll del Correu rep aquest nom pel fet que en determinats dies —en el segle XIX— hi passava el correu i l'ordinari que feia el servei de Rellinars i Vacarisses. Aquest, desviant-se del camí ral, dipositava el correu de Vacarisses dins una bústia que hi havia a tal efecte en el mas de l'Obac Vell. Quant al correu de Rellinars, és de suposar que el deixava en el mas de la Boada.

- 983   10,553   *A la dreta es deixa un corriol que porta a la font del Lladre.*

Situada en un lloc inhòspit i sorprenent, dins una gran balma voltada d'una espessa vegetació, constitueix un dels millors aixoplucs del camí ral. Donada la seva alçada, sovint és seca. Era coneguda amb aquest nom ja a finals del segle XVI i freqüentada pels bandolers que actuaven pel camí ral de Manresa.

- 350   10,903   *A la dreta es deixa un corriol que s'enfila a la base del Paller de Tot l'Any (813 m).*

El Paller de Tot l'Any, conegut també pel Paller de l'Obac o Muronell, és una de les fites més característiques del camí ral. El seu nom es correspon perfectament amb la forma que té, perquè és ben bé un paller de pedra impassible al pas dels anys.

- 73   10,976   *A la dreta es deixa un corriol que baixa a la font del Solitari per la canal de la Calsina.*
- 170   11,146   *A la dreta es deixa un corriol que porta a la base de la Roca Salvatge (770 m).*
- 570   11,716   *Cruïlla. A l'esquerra es deixa el camí que porta a coll de Tres Creus. Es deixen els senyals del GR-5, que es dirigeix vers el coll de Tres Creus, coll de Boix, la Mata, i Sant Llorenç Savall.*
- 61   11,777   *Cruïlla amb el traçat del camí ral de Vacarisses a Mura, provinent de la Canal de Mura, que segueix fins al coll de Tres Creus, coll de Boix, la coma d'en Vila i Mura. Es continua recte.*
- 207   11,984   *Per l'esquerra es troba el camí que ve del coll de Tres Creus, a sota mateix del turó de Castellsapera (940 m).*

Aquest turó encinglerat de parets verticals, de forma estreta i allargassada, és el punt més alt del terme municipal de Terrassa. Al sector sud es troba l'agulla rocosa del Queixal de Porc, ja que la seva forma recorda l'ullal d'un senglar.

- 699   12,683   *A l'esquerra, es troba un petit forat a la roca, conegut popularment pel sot de les Unces.*

És un petit clot excavat a la roca. Tot i que s'ignora l'origen del nom, ens suggereix que hom l'utilitzà per a amargar-hi diners en alguna circumstància compromesa, tal vegada el rescat d'un segrest, o el producte d'un robatori.

La veu popular diu que dins d'aquest forat natural, el bandoler Capablanca, de forma provisional i momentània, ocultava, tapant-lo amb grosses pedres, el producte dels robatoris que efectuava en aquest solitari paratge.

- 25   12,708   *S'arriba al coll de Daví, també conegut per la Creu del coll del Daví. En aquest punt es deixa el traçat del camí ral de Barcelona a Manresa, quan comença a davallar vers la Barata.*

El coll del Daví també era conegut pel nom de Creu del Coll de Daví o Creu Trencada. Aquest punt del camí ral constitueix una mena de coll paral·lel al Collet Estret, que es troba a tres minuts al sud, al final d'una graonada rocosa remuntada per un corriol. De l'any 1489 es troba documentació d'una venda d'una peça de terra, al lloc dit la Creu de Coll de Daví, la qual limita a orient amb altres terres del mas Cantarelles, que posseeix el mas Gabí del terme de Matadepera.

L'itinerari de la Marxa Popular continua a la dreta.

- 209   12,917   *Collet Estret.*
- 9   12,926   *Cruïlla. A la dreta es deixa el camí que baixa per la canal del Llop.*
- 623   13,549   *Pou de Glaç del camí de l'Estepar.*

Tot i que l'any 1706, el marquès de Castellbell donà llicència a Josep Ubach per a la construcció del pou, aquest ja existia, probablement i com a mínim, un segle abans. Es disposa de documentació de l'any 1603 on ja es menciona el contracte de producció i subministrament de glaç entre Feliu Ubach i els comerciants de dit article de Barcelona, i es parla d'un pou de glaç situat prop del coll de Daví, i dintre de l'heretat dels Ubach, que ben bé podia ser aquest o un d'anterior que ocuparia el mateix emplaçament o les proximitats. Té un diàmetre de 6 metres, una profunditat de 8,2 i una capacitat de 232 m³. Denota una lleugera conicitat, i està fet a base de pedra seca. Disposa de cúpula amb tres obertures. Fa uns anys va ser restaurat.

Es continua per la carena seguint el camí de l'Estepar.

- 831   14,380   *Turó de la Mamella. S'inicia el descens. Impressionants vistes panoràmiques vers Montserrat.*
- 562   14,942   *A l'alçada dels Alts de la Pepa i prop de la línia elèctrica, per l'esquerra, se surt a la pista de terra que ve de la Torrota de l'Obac –traçat del camí vell de Matadepera a Rellinars i Vacarisses–.*

Els Alts de la Pepa reben aquesta denominació d'una pastora que acostumava a portar el ramat d'ovelles i cabres del mas Obac per aquest sector. El camí vell, provinent de Matadepera i la Torrota de l'Obac, es bifurca en arribar al coll de la Bassa de Fontanelles en dues branques: una, resseguint la carena, porta a Rellinars i l'altra, en direcció S i W, a Vacarisses.

- 707   15,649   *A l'esquerra s'enllaça amb el camí de Terrassa a l'Obac pel Guitart.*

L'any 1737, per tal de portar les moles trituradores de la pedra foguera, des de Montjuïc fins al forn de vidre de l'Obac, calgué eixamplar un camí de ferradura existent i transformar-lo en el primer camí carreter entre Terrassa i l'Obac, el qual transcorre pels plans de ca n' Amat, el Guitart, els Caus, la Serra Llarga, les Farreres i les feixes de les Oliveretes, fins al Collet de la Bassa de Fontanelles.

- 160   15,809   *Finalitza l'itinerari de la Marxa Popular. S'arriba de nou al coll de la Bassa de Fontanelles, a la banda N del qual es troba la casa de la Pastora, i al sector S la Casa Nova de l'Obac. Casa de la Pastora o dels Vidriers. El 7 d'abril de 1737, Josep Amat i Junyent, Senyor de Vacarisses, concedí a Josep Ubach i Prat llicència per a poder fer i construir un forn i obrador de vidre al Cap de la Carrerada del mas Obac –també conegut pel Collet de la Bassa de Fontanelles–.*

Els sistemes d'elaboració del vidre eren arcaics i rudimentaris. Per accionar i molre la pedra foguera foren portades tres grans moles de pedra de Montjuïc, que encara es conserven per l'entorn. La pedra foguera era portada des del punt conegut com el Roc del Vidre, prop de les Foradades, i es trinxava amb les moles de pedra de Montjuïc. El motiu d'escollir aquest lloc per a la producció no fou altre que la necessitat de molta llenya per a fer foc, i els boscos de l'Obac la proporcionaven, i també la proximitat de la pedra foguera. Una vegada fabricades les peces de vidre, les portaven al llocs de venda. Per a aquesta indústria és construïren tres naus i una casa per als obrers. L'activitat va funcionar fins a mitjan segle XIX. A partir d'aleshores, les naus servien com a corrals d'ovelles i la casa annexa, d'estatge dels pastors. El més famós, en Tropes, donà nom a l'obaga que hi ha prop de Puig Esteve –punt conegut actualment com coll de l'Obac, a la carretera–, i a una cambra de dita casa; com també sengles pastores donaren nom a l'Alzina Teresa i als Alts de la Pepa.

Com sigui que les quadres estaven ruïnoses, per a evitar accidents, van haver de ser enderrocades l'any 1969. A finals del segle XX, la casa de la Pastora s'ha transformat en un restaurant.

La Casa Nova de l'Obac consta de quatre grans façanes orientades als quatre vents. L'edificació es deu a la insuficiència de cabuda en la Casa Vella. Són dignes d'elogi els esgrafiats que decoren les façanes de l'edifici i que representen dos rellotges, un de sol i l'altre de corda. Hom creu que l'arquitecte fou l'italià Doménico Baguti, que planejà el laberint del marquès d'Alfarràs a la barriada d'Horta de Barcelona. Les obres s'iniciaren l'any 1786 i finalitzaren l'any 1823. Sofrí devastacions i incendis durant la guerra dels francesos. Fins a l'aparició de la fil·loxera, a finals del segle XIX, aquesta heretat va experimentar un gran creixement i desenvolupament econòmic gràcies principalment a la producció de vi. Actualment ha estat restaurada i funciona com a centre de cultura, on es dona informació del Parc, hi ha exposicions permanents i temporals i projecció d'audiovisuals.

Adjunta a la casa, podem contemplar la capella, d'estil neoclàssic i dedicada a Sant Antoni, que fou finalitzada l'any 1817. Interiorment és molt esvelta i proporcionada, en forma de creu llatina.

CRÒNICA

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA

A Terrassa, a les vint-i-dues hores i en segona convocatòria del dia 12 de juny, en el nostre estatge social, sota la presidència del senyor Àngel Casanovas i acompanyat dels vicepresidents, senyors Joan Llobet, Jaume Busqueta i Francesc Suárez, i del secretari, senyor Josep M. Escoda, se celebra l'Assemblea General Ordinària..

Amb assistència de setanta-vuit socis, obre l'Assemblea el senyor president d'acord amb l'ordre del dia establert prèviament.

Abans d'obrir el primer punt, el president, atenent l'article 50 dels estatuts, presenta els nous càrrecs que s'integraran a la Junta amb el vistiplau de l'Assemblea.

<i>Vicepresident primer:</i>	Sr. Jaume Busqueta
<i>Vicepresident segon:</i>	Sr. Francesc Suárez
<i>Manteniment de l'estatge social:</i>	Sr. Josep Vivó
<i>Manteniment de la pàgina web d'internet:</i>	Sr. Dídac Sales
<i>Biblioteca:</i>	Sr. Joan Pérez
<i>Vocal numerari:</i>	Sr. Francesc Muntada

L'Assemblea aprova i ratifica els càrrecs agraint la seva col·laboració.

– Punt 1r. *Lectura de l'acta de l'Assemblea anterior*, celebrada el dia 6 de juny de 2002, i de l'Assemblea Extraordinària corresponent al dia 19 de desembre de 2002. Després de llegides pel senyor secretari, són aprovades.

– Punt 2n. *Memòria d'activitats*. Els presidents de les diferents seccions del Centre exposen les realitzades durant l'any:

Miquel Garcia, *de la Coral Bitayna*.

Josep Serrano, *de la Secció d'Alta Muntanya*.

Joaquim Pérez, *de la Secció de Ciències Naturals*.

Jaume Casanovas, *de la Secció d'Investigacions Subterrànies*.

Jordi Sales, *de la Secció de Fotografia*.

Pilar Mampel, *de la Secció d'Esquí*.

Francesc Suárez, *de la Secció Infantil i la Secció d'Excursionisme*.

Màrius Farré, *de Petites Travessades Familiars de la Secció d'Excursionisme*.

– Punt 3r. *Estat de comptes, informe de la tresoreria i projecte del pressupost del curs actual*. Prèviament s'ha lliurat als assistents un resum informatiu detallat de tresoreria de l'any 2002 i un projecte de pressupost per a l'any en curs.

Tot seguit es dona la paraula al senyor Joan Llobet, tresorer de l'entitat, que detalla els diferents apartats.

Els ingressos per quotes de socis són de 93.983,11 euros. I en concepte d'altres ingressos, 15.687,74 euros. Les despeses totals, detallades per conceptes, sumen 105.174,95 euros; per consegüent, resta un superàvit de 4.495,90 euros. La previsió per a l'actual exercici, d'acord amb el desglossament corresponent, és de 118.850,00 euros.

A petició de l'Assemblea, en el pròxim estat de comptes s'acorda que el deute del senyor Abel Colomer consti i es reflecteixi en la partida corresponent, ja que és un actiu. La gestió de tresoreria resta aprovada.

El senyor Àngel Casanovas, després d'agrair l'esforç i els resultats a totes les seccions i abans de passar al punt quart de l'ordre del dia, fa un breu informe de presidència, i fa ressaltar que en el capítol d'altres i baixes tot i l'augment de quotes s'han donat de baixa 60 socis, 8 dels quals ho han estat per defunció. Els socis en qüestió se citen un per un.

L'ordre dels 10 primers socis del Centre té un petit moviment que és esmentat pel senyor president.

Seguidament fa un repàs global de la marxa de l'entitat i dels actes culturals, el nombre dels quals ha estat enguany de 30, i això comptant que s'han dut a terme durant 8 mesos, com un curs acadèmic.

Es fa constar l'agraïment a l'Agrupació Excursionista d'Ullastrell per la seva col·laboració en la Marxa Popular.

Un esment especial de la celebració de caràcter cívic i litúrgic que va representar la festa de Sant Bernat de Menthon al monestir de Sant Llorenç del Munt que va tenir una nombrosa assistència i d'actes com el protagonitzat per la senyora Teresa Vert en el concert de Sant Esteve, pel doctor Josep M. Àrias en la conferència-audiovisual *Els meus amics indis*, pel senyor Francesc Palet en l'homenatge de l'Any Verdaguer, etc.

S'esmenta també la col·laboració del Centre amb l'Ajuntament i amb la ciutat durant la celebració dels dies de la Fira Modernista, ambientant la sala d'actes amb tendes de campanya i material de l'època, la majoria cedit pel senyor Àngel Cases i el senyor Serra.

S'informa que fa el seu curs l'expedient per a l'obtenció de la declaració d'Entitat d'Utilitat Pública per al Centre Excursionista de Terrassa. En aquests moments la documentació és a Madrid, i esperem que no se l'emportin a Salamanca.

Enguany la Diada de Germanor i la Marxa Popular se celebraran amb sortida i arribada a la casa de l'Obac. Per la por de fer foc al parc a l'hora de cuinar l'arròs, servirà el dinar el restaurant La Pastora. El dia 3, a la sala d'actes de l'entitat, ens oferirà un concert la coral Bitayna del Centre Excursionista, i dissabte es projectarà la pel·lícula *El Gran Capitán* en escalada lliure.

El president informa sobre el tema de la declaració de l'Impost de Societats que afecta entitats, fundacions i associacions sense ànim de lucre.

La posició de la Junta és presentar sempre un resultat de 0,0, ja que tot el superàvit que pugui tenir l'entitat revertirà en activitats, i esperarem si ho demana Hisenda per fer-los l'aclariment oportú.

En el capítol de felicitacions cal esmentar Irene Fustaguères i Farré pel 2n lloc obtingut en la classificació, en categoria femenina, de la Copa Catalana de Ral·lis de Muntanya; Susanna Cavertosa pel 5è lloc de la mateixa categoria; Oriol Font i Segura pel 4t lloc en sèniors masculí i Manuel Ramon pel 1r lloc en veterans masculí i guanyador absolut de les dues categories, de general i de veterans.

Es felicita també el senyor Domènech i Fargas, que ha estat guardonat amb el premi Jaume I d'Actuació Cívica.

També es fa una menció del senyor Pau Pérez, director del parc natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, soci d'aquesta casa, a qui el Comitè Olímpic Internacional ha atorgat la distinció esportiva més important del món com és l'Ordre Olímpic, i que fou imposada pel senyor Joan Antoni Samaranch.

Cal felicitar també el senyor Ferran Merchan i Bravo, una persona que va començar a escalar als seus cinquanta anys, perquè el Grup d'Alta Muntanya Espanyol (GAME) li ha concedit el títol de membre en categoria d'or.

S'informa d'un tema realment escabrós, com és el nou Decret Regulator d'Activitats al Medi Natural. El president llegeix tot el Decret, que resta a disposició dels socis que el vulguin consultar. Sembla fet per a donar facilitats a les empreses esportives i lucratives i no pas per als centres sense ànim de lucre. Els clubs d'entre 500 i 600 socis podrien desaparèixer.

El Centre Excursionista de Catalunya presenta un recurs contra el Decret, al qual s'adhereixen el Centre Excursionista de Terrassa i un parell d'entitats importants en nombre d'associats. També la Federació farà l'al·legació pertinent en nom de totes les entitats federades.

– Punt 4t. *Informació sobre el nou estatge social.* El president informa que el passat dia 25 de febrer es va signar un protocol de compromís de compra-venda o contracte d'arres, per un import de 42.070 euros que hem pagat de recursos propis traient-los del pressupost de l'any 2003. El cobrament de les quotes ens ho ha permès. A la percepció de la hipoteca es podran reintegrar a la caixa de l'entitat.

Una vegada els plànols del projecte de rehabilitació han estat signats i aprovats pel Col·legi d'Arquitectes i el pressupost de realització de l'obra ha estat a les nostres mans, s'han confeccionat uns dossiers amb tota la documentació necessària per a presentar-la als diferents estaments oficials com són la Caixa de Terrassa, l'Ajuntament de Terrassa i la Diputació de Barcelona.

El pressupost estimat de l'arranjament puja uns 144.000 euros.

Cal posar en coneixement de l'Assemblea que tres arquitectes de la casa han contribuït desinteressadament en la tasca de fer els projectes així com l'informe per analitzar l'estat actual de l'edifici. Sols s'han pagat els costos de personal d'oficina tècnica i les taxes obligatòries del Col·legi d'Arquitectes, que no han sobrepassat els 3.610 euros. És d'agrair perquè el cost real d'aquest treball no hauria baixat dels 36.000 euros.

La Caixa no ha concedit de moment la hipoteca a l'espera del peritatge oficial i de l'import econòmic de les obres de millora, que determinarà el valor total estimat pels perits.

El president informa de l'última reunió mantinguda amb el director de l'entitat, el senyor Enric Mata, que ens fa saber que la concessió del crèdit hipotecari ha de passar per uns conductes reglamentaris; es vol fer un tracte especial, però no fora de la llei.

En l'acta de firma, la Caixa de Terrassa farà una transferència per a liquidar totalment el valor de l'edifici. En aquest moment es poden començar les obres, que a mesura que avancin i es presentin factures dels constructors, la Caixa, previ peritatge i visticplau, anirà abonant al compte del Centre Excursionista per a la seva liquidació, al mateix temps que minvarà el compte del crèdit concedit.

S'ha demanat pressupost a tres constructors diferents per poder comparar preus i qualitat.

Cal recordar que no ha calgut fer derrames especials, no ha fet falta demanar diners als socis, ni tampoc capitalitzar quotes, pel perill de descapitalitzar l'entitat.

La hipoteca ens pujarà el mateix que el que estem pagant avui de lloguer en l'actual local, amb l'avantatge que l'any vinent el lloguer seria el doble.

Pel que fa al tema de les subvencions, després de moltes gestions s'ha arribat a la conclusió que no és possible que ens arribi ajuda econòmica de cap institució, si no és que fem un piscina pública o un camp de futbol, etc, ja que no està reflectit enlloc que es pugui subvencionar una entitat privada que vulgui fer un edifici o canviar de lloc.

Un segon dossier de documentació ha estat lliurat a l'Ajuntament de Terrassa per a la formalització del permís d'obres. S'ha demanat a la regidoria pertinent que la despesa econòmica de l'import del permís ens sigui rebaixada al màxim, la qual cosa veiem molt factible.

El tercer protocol està des d'aquest matí sobre la taula de la presidència de la Diputació, amb les despeses de compra i reparacions que cal fer a la nova seu. Tenim una porta d'esperança fins el dia 1 de juliol, que és quan el president de la Diputació de Barcelona acaba el seu mandat. El dia 26 està fixada una audiència per a saber el resultat de la petició.

– Punt 5è. *Suggeriments, precís i preguntes.* El senyor Alegre pregunta quan temps es creu que poden durar les obres. Se li respon que el termini de lliurament és aproximadament de 6 a 8 mesos i la manera d'impedir els retards és que es pagui bé als constructors i als operaris que hi treballin, que cobrin cada mes i que no existeixin limitacions monetàries.

El senyor President aixeca la sessió manifestant el seu agraïment a tots els socis assistents quan són les zero hores i quinze minuts del dia 13 de juny.

ACTES CELEBRATS

— Dijous 23 de gener: *MALI, PALEOLÍTIC VERTICAL*. Conferència a càrrec del Sr. Xavi Ruiz Perameya sobre el viatge realitzat per Joan, Joanfra, Anna i Xavi del 3 al 29 de desembre de 2001. Assoliren les vies clàssiques de totes les agulles de Main de Fatma (Daari): Kagatando, Kagapamari, Suritondo, Wanderdu i Wnderdeblidu. Aconseguiren també nivells de 8è grau en escalada esportiva.

— Dijous 30 de gener: *EXCURSIÓ A GALÍCIA*. Projectió del vídeo del Sr. Eduard Bros. Sortida turística realitzada el mes d'octubre. Participació en la 29a Marxa Excursionista de Veterans, celebrada a Porriño (Comunitat Gallega).

— Dijous 13 de febrer: *VIATGE A L'EDAT DE PEDRA I SOMNIS A PARANTINS*. Presentació de documentals cinematogràfics enregistrats en vídeo digital DVCAM. A càrrec del Sr. Josep Vidal Masó. *IRIAN NOVA GUINEA* de la part occidental de la gran illa, que pertany a Indonèsia. *PARANTINS*: població situada en una illa del curs mitjà del riu Amazones, on anualment es celebra el festival folklòric *Boi Bumbà*..

— Dijous 20 de març: *GÈNESI DEL PAISATGE D'ALTA MUNTANYA*. Conferència audiovisual a càrrec del Sr. Joaquim Monturiol. Explicació de com s'origina el paisatge d'alta muntanya. D'ULL DE TER al PIC de POSETS. Visió de climes més calents: *SIERRA NEVADA*, i de més freds: fotos aèries del nord de *GROENLÀNDIA*..

— Dijous 24 d'abril: *TOMÀS GARCÉS I MIRAVET*, record del poeta en el desè aniversari de la seva mort. Dissertació del Sr. Francesc Palet complementada amb una gravació amb la veu del poeta. Commemorativa de la Diada de Sant Jordi.

— Dijous 8 de maig: Repartiment de premis de la *38a CURSA NÚRIA-PUIGMAL-NÚRIA*.

— Dijous 15 de maig: *CINC ANYS D'EMOCIONS 1998-2002*. L'equip compost pels diferents elements de l'*EXTREM-TEAM* presenta un vídeo resum dels moments més trepidants i emocionants dels èxits assolits: Campionat d'Europa 1998 i, en els anys 2000 i 2002, campionats absoluts del món.

— Dijous 22 de maig: *FOTOGRAFIA DE MUNTANYA*. Presentació a càrrec del Sr. Jaume Altadill d'una escollida projectió de diapositives de temes d'alta muntanya. El Sr. Altadill ha pres part com a escalador, fotògraf i cineasta, en diferents expedicions: als Andes, a l'Hindu Kush i a l'Himalaia en tres ocasions, al cim de l'Everest.

— Dijous 5 de juny: *LES FONTS: UN PATRIMONI HISTÒRIC I NATURAL AMENATJAT*. Presentació a càrrec del Sr. Joan Pallisé amb l'exposició de les nombroses fonts que, juntament amb un grup d'amics del Centre Excursionista de Montblanc, han cercat i trobat dins el terme de Montblanc a la Serralada Prelitoral a les muntanyes de Prades

(Tarragona). Prèviament, a l'inici de la conferència del Sr. Pallisé, es presentà el llibre *LES FONTS NATURALS DE TERRASSA*, obra de diversos autors. Editat pel Centre de Documentació i Educació Ambiental, ECO-EQUIP, de l'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de la ciutat. Tots dos actes eren programats dins de la 12a Setmana del Medi Ambient, organitzada per l'Ajuntament.

— Divendres 6 de juny: *EVEREST 93, UN CIM PER A L'ECOLOGIA*. Presentació d'un documental dirigit pel Sr. Jaume Altadill. L'expedició GAS NATURAL EVEREST 93 va comptar amb un cap honorari de luxe, Edmund Hillary, que junt amb Tenzing Norgay realitzaren la primera ascensió que assolí el sostre del món. L'actual expedició catalana en escaure's el quarantè aniversari de la primera ascensió tenia el projecte de netejar al màxim possible les deixalles acumulades. Aquesta expedició només va fer una neteja testimonial. Toc d'atenció a la comunitat alpinística internacional. Acte que participà a la 12a Setmana del Medi Ambient.

— Dijous 19 de juny: *GAUDÍ, HOME I CREADOR*. Conferència a càrrec del Sr. Josep M. Graells i Escobar, arquitecte. Els nexes de Gaudí amb la Catalunya burgesa i moderna, la Renaixença i el Modernisme, el Gaudí religiós, l'arquitecte controvertit i tot el seu llegat.

— Dijous 3 de juliol: *LLIURAMENT DE TROFEUS de 18a MARXA POPULAR*.

— Divendres 3 d'octubre: *MÚSICA AMATÒRIA DEL RENAIXEMENT I SWING LOCAL*. La Coral Bitayna de la nostra entitat oferí aquest concert.

— Dissabte 4 d'octubre: *EL "GRAN CAPITAN" EN ESCALADA LLIURE*. Projectió de la pel·lícula dels germans Iker i Eneko Pou que, juntament amb Eduard Martínez, van forçar en escalada lliure el passat 14 de maig la via EL NIÑO, oberta pels germans HÚBER l'any 1999 a la gran paret d'EL CAPITAN a Yosemite.

— Dijous 9 d'octubre: Presentació del llibre d'Eugeni Casanova *VIATGE A LES ENTRANYES DE LA LLENGUA*: Recorregut pels Països Catalans a través de la llengua. Acte programat conjuntament amb el *CORRELENGUA / 2003*.

— Dilluns 20 d'octubre: *LXVI CONCURS DE FOTOGRAFIA-TARDOR*. Inauguració del Saló i lliurament de premis.

— Divendres 24 d'octubre: *PROJECCIÓ DE L'AUDIOVISUAL DEL 55è CAMPAMENT D'ALTA MUNTANYA A LA VAL FERRET (Suïssa)*.

— Dimecres 12 de novembre: *PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "CIRCULAR D'ÈGARA PR - C13"*, llibre editat per l'AREC i del qual n'és l'autor el Sr. Rossend Maugot i Casanoves. Itinerari de 50 km. per fer la circumval·lació a la nostra ciutat.

— Dijous 20 de novembre: *EL DESERT D'ATACAMA*. Els senyors Laura Subirà i Jordi Colell, autors de l'audiovisual d'aquest viatge per Atacama, ens mostraren el nord de Xile, entre els Andes i l'Oceà Pacífic, un terreny considerat com el més àrid del món.

— Divendres 12 de desembre: *50 ITINERARIS EN BTT PER CATALUNYA*. David Cajide i Plaza, ens presentà aquest llibre, del qual és autor i que ha estat publicat per Cosentània Edicions” dins la col·lecció Azimut – 53.

— Divendres 26 de desembre: *35è CONCERT DE NADAL I TRADICIONAL VETLLADA DE POESIA*. Concert de sardanes de temes nadalencs a càrrec de la cobla LA PRINCIPAL DE TERRASSA, dirigida pel Sr. Àngel Pujol.

Adhesió als actes de l'any 2003 / Any JOAQUIM RUYRA i OMS, en el centenari de la publicació del seu llibre *Marines i boscatges*. Lectura de poemes i proses de Ruyra a càrrec de F. Palet i Setó.

EXPOSICIONS

CATALANS A L'EVEREST

— Del dijous 3 fins al divendres 25 de juliol: *EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA COMMEMORATIVA DEL 50è ANIVERSARI DE L'ASSOLIMENT DEL CIM DE L'EVEREST*. Detall cronològic de les diferents temptatives des de l'any 1921 fins al maig de 1953.

— Del 20 d'octubre al 2 de novembre: *LXVI CONCURS DE FOTOGRAFIA. SALÓ DE TARDOR 2003*.

ACTES SOCIALS

III CAMINADA INFANTIL DE TERRASSA

Va tenir lloc el dia 1 de juny i transcorregué per la Mata, Coll de Boix, Turó de la Pola, Cort Fosca de Matarrodona, Coma d'en Vila i arribada a la Mata.

Van participar-hi un centenar de menuts.

Aquesta activitat estava inclosa dins els actes de la XII Setmana del Medi Ambient de Terrassa.

FESTIVITAT DE SANT BERNAT DE MENTHON

El dia 15 de juny es va fer la celebració de la Festivitat de Sant Bernat de Menthon, Arxidiaca d'Aosta i patró dels muntanyencs.

Es va celebrar una missa a la Mola i després una processó pel cim i la benedicció d'estris de muntanya. Com és tradicional, també es va fer l'escalada col·lectiva a la cova del Drac i el dinar a can Robert.

55è CAMPAMENT SOCIAL D'ALTA MUNTANYA

Enguany va ser la Vall de Ferret (Suïssa) la zona escollida per a fer el nostre Campament Social d'Alta Muntanya. Aquesta vall es troba a la regió del Valais, al cor dels Alps Peninos, frontera amb França i Itàlia, al peu del massís del Montblanc.

El campament s'instal·là al peu del Glacier de l'A Neuve, a 1600 m d'altitud, envoltat pels cims del Mont Dolent, del Tour Noir, el Gran Lui, l'Aguille de l'A Neuve i el Gran Darrey.

El campament ve tenir lloc de 3 al 18 d'agost i van participar-hi més de 250 persones.

DINAR DE GERMANOR I ACTE D'HOMENATGE

El dia 22 de novembre ens vam reunir un nodrit grup de consocis, en un dinar d'homenatge, en un conegut restaurant local; a la sobretaula es van lliurar les medalles commemoratives als associats que enguany assolien els 25 i 50 anys de fidelitat al Centre.

També es va atorgar la insígnia de plata al nostre consoci Sr. Ferran Merchan i Bravo per la seva intensa i important activitat com a escalador, tot i haver-la iniciat fa molt pocs anys.

Medalles d'or (50 anys)

Josep Bellés Trullàs
Manel Campos Alcaraz
Francesc Ferrer Negra
Salvador Purull Alavedra
Joan Turull Sanahuja

Medalles d'argent (25 anys)

Jordi Abad Font	Francesc Jordan Vallès
Fernando Aguirre Sánchez	David Moya Alcaraz
Antoni Argemí Quesada	Pau Pérez Pedro
Jaume Badiella Aguilera	Josep Puertas Agusí
Enric Bargués Rodríguez	Anna Maria Puig Zuza
Margarida Boada Ferrer	Martí Rossell Forcada
Ramon Bruguera Enrich	Neus Serra Romero
Elisa Busquets Mabras	Josep Maria Soranells Pesarrodona
David Cáceres Cabestany	Josep Sorolla Flotats
Enric Claver Altisen	Montserrat Vallès Bertran
Francesc Fernández Altez	Josepa Vila Sauquet
Mireia Garcia Vilanova	

72a DIADA DE GERMANOR i 19a MARXA POPULAR

L'Obac ha estat de nou l'escenari per a fer la nostra Diada de Germanor, aquest any en la seva 72a edició. Va ser el dia 5 d'octubre. Abans, però es van fer al nostre estatge social dos actes inclosos també a la programació de la Diada. El primer va tenir lloc

el divendres 3 d'octubre on la Coral Bitayna va fer un concert de música amatòria del Renaixement i Swing local. L'altre acte es feu el dia següent i consistí en una conferència a càrrec dels germans Iker i Eneko Pou i Eduard Martínez sobre "El Gran Capitán en escalada lliure".

El diumenge es realitzà la 19a Marxa Popular que transcorregué per aquells indrets de la Serra de l'Obac i que us en detallem millor en un article d'aquest mateix Arxiu.

La Diada, després del dinar, acabà amb una audició de sardanes a càrrec de la Cobla la Principal de Terrassa i el Cant dels Adéus.

MISSA DEL GALL, CONCERT DE NADAL I VETLLADA DE POESIA

El 24 de desembre a la nit es celebrà la tradicional Missa del Gall al cenobi Benedití de la Mola de Sant Llorenç del Munt, oficiada pel Mossèn Joaquim Garrit i Rigol.

El dia de Sant Esteve a la tarda, a la sala d'Actes del nostre Centre, va tenir lloc un concert de sardanes i temes nadalencs a càrrec de la cobla La Principal de Terrassa, sota la direcció d'Àngel Pujol. A continuació, el nostre consoci Francesc Palet i Setó, va llegir alguns poemes de Joaquim Ruyra i Oms, amb motiu del centenari de la publicació del seu llibre "Marines i Boscatges".

NOTICIARI DIVERS

DISTINCIONS A UNS CONSOCIS

— *Manuel Ramon*: Campió de la Copa Catalana de Ral·lis d'Alta Muntanya, en les categories Absoluta i Veterans.

— *Manuel Ramon, Josep Serrano, Oriol Font i Susanna Cabratosa*, guanyadors del trofeu ANTONI PERIS, atorgat a l'entitat amb més participants, en el Ral·li d'Alta Muntanya del Foment Excursionista de Barcelona.

— *Agnès Molina Sánchez i Joan Carles Salvans Seira*, aconseguiren el segon lloc en la categoria d'argent en el ral·li de Lladorre, en la seva 40a edició, organitzat per l'Agrupació Excursionista de Muntanya.

TERRASSENC DE L'ANY 2003: Francesc Palet i Setó

Ha estat nomenat "Terrassenc de l'any 2003" el nostre consoci Sr. Francesc Palet i Setó. Li expressem la nostra felicitació.

El trobem vinculat, a més de la nostra entitat, a l'Associació de Poetes Terrassencs, a l'Òmnium Cultural, col·laborador de la Creu Roja i de la Junta de l'Aula Gran de Terrassa, on té cura de la difusió de les diferents activitats.

Enhorabona!

LECTURA-HOMENATGE DEL POEMA *CANIGÓ* de Mossèn Cinto Verdaguer

El 17 de maig de 2003 es realitzà aquesta lectura a la Casa-Museu Alegre de Sagrera, organitzada per diverses entitats terrassenques:

Amics de les Arts i J.J.M.M.	Casal de Sant Pere
Centre Excursionista de Terrassa	Centre Social Catòlic
Colla Castellera Minyons de Terrassa	Ràdio Terrassa
Societat Coral Joventut Terrassenca.	

Els diferents lectors anaren recitant l'obra de Mn. Cinto. Per la nostra entitat, el consoci senyor Santi Estrada va llegir la part que tenia encomanada amb veritable encert i emoció.

UNA PÈRDUA DE L'EXCURSIONISME CATALÀ

El passat 13 de novembre, morí el senyor Agustí JOLÍS i FELISART (1914-2003) membre actiu del Centre Excursionista de Catalunya.

Ha estat mestre i amic de tres generacions de muntanyencs. Dedicat intensament a l'excursionisme i a l'alpinisme, va ostentar la presidència de la Secció de Muntanya del Catalunya durant sis anys (1946-1952), fou director de la revista «Muntanya» per un període de catorze anys i també president de la Comissió de Publicacions fins al 1987.

Mereixen especial atenció les guies excursionistes del C.E.C., publicades juntament amb la seva muller, la senyora M. Antònia Simó, llibres d'obligada consulta per la seva rigorosa i metòdica informació. Col·laborà constantment, junt amb altres autors, en textos sobre temes de muntanya. Fou el coordinador general de l'edició, l'any 1996, del llibre *120 anys d'història del Centre Excursionista de Catalunya*.

El senyor Jolís va rebre en vida diverses distincions de les màximes autoritats esportives de muntanya i, juntament amb la seva esposa, el reconeixement de la ciutat de Barcelona.

El C.E.C. retrà el 17 de febrer un acte públic en record i memòria de l'extint. Nosaltres ens adherim totalment a aquesta celebració, mostra fervent d'estima a la persona del senyor Agustí Jolís.

NECROLÒGIQUES

EDUARD SORANELLS i CASAS

El dia 23 de gener el nostre consoci Eduard Soranells i Casas moria a l'edat de 84 anys. La trista nova representa la pèrdua d'un bon company i amic.

Era nat l'any 1918 a Manresa, on començà la seva afecció a la muntanya i l'esquí, al redós del Centre Excursionista de la Comarca del Bages. La feina el dugué a la nostra ciutat l'any 1950, i tot seguit es féu soci del Centre Excursionista de Terrassa, on grà-

cies al seu caràcter afable i comunicatiu aviat trobà companys i amics per seguir conreant la seva dèria excursionista.

Integrat a la Junta Directiva de la Secció d'Esquí, no trigà a fer-se element idoni en els curssets d'esquí que el Centre organitzava i que ell dirigia. Home actiu, de caràcter fort i emprenedor, que aconseguí crear la seva pròpia empresa, però dotat d'un carisma especial en el tracte amb la quitxalla i el jovent que, en el decurs de moltes generacions, varen aprendre a esquiar al seu recer.

Fregava els vuitanta anys i encara ens el trobàvem practicant el seu esport preferit per les pistes d'esquí dels Pirineus i, fins i tot, dels Alps, o pedalejant amb la seva bicicleta per les carreteres de l'entorn de la ciutat.

Descansi en pau. La seva esposa, Montserrat Passarodona, els seus fills i família, rebin el nostre més sentit condol.

BERTA GIRALT

El passat 30 de gener, morí a l'edat de 88 anys la senyora Berta, filla del nostre primer president, el senyor Eduard Giralt i Esmerats.

En el transcurs de l'acte d'homenatge als associats del 25 de novembre de 2000, que aquell any assolien els 25 i 50 anys de fidelitat al Centre, la senyora Berta va oferir a la nostra entitat el retrat a l'oli del seu pare. Des de llavors aquest quadre figura en un lloc d'honor en els nostres locals.

Ens dol aquest pèrdua, últim i llunyà lligam amb els nostres inicis.

ALFRED SERRA i VERDERA

El nostre consoci va morir el 19 de maig. Tenia 89 anys i es va mantenir fidel a la nostra entitat durant seixanta-nou anys. Havia participat en els Campaments d'Alta Muntanya a partir dels anys seixanta juntament amb un altre veterà, en Carles Puig.

No havia fet, doncs, gaire vida excursionista en la seva joventut. Però aquelles estades als Campaments foren pràcticament les seves primeres activitats d'alta muntanya. Ells es trobaven de pas i feien coincidir la seva ruta i ens visitaven. Una d'aquestes estades va ser a la Vall d'Estós (Pirineu aragonès) i també en algun altre Campament. D'aquestes sortides i de poder participar i conèixer aquelles superbes muntanyes se'n sentien ben orgullosos.

També durant anys va ser el capdavanter d'unes sortides matinals a les nostres muntanyes properes. Formaven un grup d'unes vint-i-cinc persones.

Durant el període estival, sojornava a Rellinars amb la família. El seu afany viatger el portava a conèixer costums i llocs diversos. Era un gran aficionat a la fotografia, la música, la lectura i conreava la poesia. Professionalment tenia cura de la direcció tècnica d'una empresa local, dedicada al gènere de punt.

Cal remarcar l'aspecte del seu caràcter jovial i faceciós. El seu amor indeclinable al país era una altra de les seves facetes més remarcables.

Descansi en pau el recordat amic. Expressem el nostre condol als seus fills Josep i M. Montserrat, néts i família.

MIREIA SERRA i BALLBÈ

El dia 11 d'agost morí la Mireia Serra i Ballbè en un greu accident de cotxe a Islàndia. Tan sols tenia 22 anys!

Som molts els que recordem a la Mireia quan encara no tenia un any al Campament del Centre a Benasque. I quan la seva mare Cristina la deixava dormint a la secretaria mentre el seu pare, i llavors president del Centre Excursionista, Antoni Serra, feia la feina que li pertocava al seu càrrec.

Qui coneixia la Mireia sap que era tot energia, vitalitat. L'envoltava sempre un alè de frescor. El somriure era el seu continu company de viatge.

La vida té aquests contrasentits: se'ns emporta aquelles persones necessàries per a fer un món millor i ens trobem impotents per comprendre certes situacions adverses.

Que almenys tots els qui han envoltat la Mireia se'ls hi hagi contagiada la seva alegria i la seva manera de fer. A nosaltres sols ens queda el poder fer costat i donar recolzament als seus familiars i amics i sobretot al seu pare Antoni i la seva mare Cristina.

ISIDRE MAS i DOMÈNECH

El 16 d'agost morí a l'edat de 77 anys el nostre consoci i bon amic Isidre.

Llegiu, si us plau, l'article que li dedica en Joan Montfort i Maurí en aquest mateix número (pàgina 441).

Sentim profundament aquesta dolorosa pèrdua i expressem el nostre condol als seus fills, nores i néts i familiars tots.

JOSEP BOADA i CODINA

El dia 20 d'octubre morí el nostre company Josep Boada. Ni la seva edat, tenia 76 anys, ni la malaltia que havia sofert darrerament i de la qual s'havia recuperat, no ens feien pensar que el perdríem tan aviat.

Havia pres part en múltiples activitats de muntanya, i encara ben recentment ens acompanyà en els Campaments d'Alta Muntanya del Centre.

Sempre ben disposat a col·laborar en la direcció de l'entitat, havia ostentat diversos càrrecs: comptador, sotssecretari i el 1996 vicepresident.

Assidu concurrent a les tertúlies, el trobem a faltar per la seva franca companyia i amistat.

Expressem a la seva vídua, la senyora Anna Campderrós, als seus fills Joan i M. Teresa, Francesc i néts, la nostra condolença.

NOTA: A la necrològica d'en Gaietà Trenchs i Sicart, de l'anterior ARXIU, ens vam deixar de donar el condol al seu fill Jordi. Lamentem aquesta omissió.

BIBLIOTECA

OBRES INGRESSADES PER DONACIÓ O ADQUISICIÓ

- *Quatre contes d'exili*, d'Anna Murià (Ajuntament de Terrassa, 2002).
- *Bibliofília a Catalunya des del segle XIX* (Fundació Jaume I, 2001).
- *L'aventura de fer ciència* (Sisena Setmana de l'Ensenyament de Terrassa).
- *La fauna del Vallès Occidental: catàleg i estudi biològic de la fauna vertebrada*, de V. Bros, J. Miralles i J. Real. (Sabadell, 1982).
- *Historia de los bosques: el significado de la madera en el desarrollo de la civilización*, de John Perlin (Gaia Proyecto, 1999).
- *On anem? 30 indrets de Catalunya de gran bellesa natural*, de Martí Boada (Pòrtic, 2002).
- *33 cançons tradicionals d'arreu*, d'Antoni Fabrès i Torras (2002).
- *Le Dolomiti de Brenta: bivacchi rifugi, escursioni e la traversata del gruppo Spini de Gardolo*, de Luigi Faggiani (Arca, 2001).
- *Nei parchi del Trentino: guida naturalistica escursionistica alle aree protette*, de F. Fronza i M. Tamanini (Panorama, 2000).
- *Explorar Catalunya. Viure la identitat i la diversitat a través del paisatge*, de J.M. Font (Fundació Catalana de l'Esplai, 2002).
- *Manual práctico sobre minicentrales hidroeléctricas*, de D. García de Jalón y G. Schmidt (AEMS, 1998).
- *Cultura Catalana i franquisme, societat civil i resistència cultural a Catalunya (1939-1977)*. Fundació Jaume I (2002).
- *Passejades pel Montseny. Excursions fàcils a peu i en BTT*, d'A. Aragon, J. Lalueza i J. Portell (Pòrtic, 2003).
- *Senyor en les Muntanyes. Procés polític a Hug Roger III, darrer comte de Pallars*, (Pagès Editors, 2002).
- *El Pirineu*, de Josep M. Obiols (Ed. Tàber, 1967).
- *Guide Historique du Pèlerin à Montserrat* (1909).
- *Primavera al Montseny, una aproximació al medi natural i humà*, de Martí Boada (El Mèdol, 1995).
- *L'Excursionista*, butlletí mensual de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques. 68 números que van del maig de 1880 al maig de 1890.
- *Mina Pública d'Aigües de Terrassa. Una empresa al servei de la comunitat*, de P. Pastallé, i M. Solé (Lundberg Editors).
- *Pau Rodó i Samaranch. L'escultor i el seu misteri*, de Marian Trenchs.
- *5a Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Comunicacions. (Diputació de Barcelona, 2001).
- *Fonts naturals del terme de Terrassa*, de Joan M. Oller (2003).
- *Can Turu, una masia de Viladecavalls (segles XIV-XX)*, d'E. Canyameres, F. Suárez i R. Torredemer).
- *Picos de Europa. Travesías, ascensiones, escaladas*, d'I. Rodríguez Cubillas (Ed. Lancia, 2002).
- *Memòria de Mura. Records contra l'oblit*, de Francesc Playà i Piqué (2003).

Per a més informació podeu consultar els Periòdics mensuals del Centre.

SECCIÓ D'EXCURSIONISME

ACTIVITATS

—Diumenge 2 de febrer: *SORTIDA PEL COLLSACABRA*. De la Devesa a Santa Maria del Corcó.

—Divendres, dissabte i diumenge 21, 22 i 23 de març: *SORTIDES A LA NEU AMB RAQUETES*.

—Diumenge 30 de març: *SORTIDA CIRCULAR DELS RIELLS de FAI*.

—Diumenge 6 d'abril: *SORTIDA AL PUIGSACALM*.

—Dissabte 12 d'abril: *SORTIDA A LA NEU AMB RAQUETES*.

—Diumenge 11 de maig: *DEL RIPOLLÈS A OSONA PASSANT PELS BUFADORS DE BEVÍ*.

—Diumenge 25 de maig: 2a. *EXCURSIÓ MATINAL PER COLLSEROLA*.

—Dissabte i diumenge 7 i 8 de juny: *SORTIDA A LA VALL D'ARRE (PALLARS)*.

—Diumenge 8 de juny: 7a *MARXA - PASSEIG POPULAR EN BICI DE MUNTANYA*.

—Dissabte 15 de juny: *SORTIDA A MONTSERRAT (Regió del Montgrós)*.

—Dissabte, diumenge i dilluns 5, 6 i 7 de juliol: *EL POSETS per la vall Eriste*.

—Diumenge 13 de juliol: *PIC DEL CARLIT*.

—Diumenge 20 de juliol: *CERDANYA FRANCESA (Pic Negre d'Envalira i Pic d'Envalira)*.

—Diumenge 31 d'agost: *PICS DE LA MUGA. Tossa Plana de Lles*.

—Dissabte i diumenge 6 i 7 de setembre: *TRAVESSADA NÚRIA-CARANÇÀ*.

—Dijous 11 de setembre: *NETEJA AL LLAC de can BOGUNYÀ*.

—Diumenge 14 de setembre: *MUNTANYES DE PRADES*.

—Diumenge 29 de setembre: *SERRA DEL CADÍ. Santuari de Boscallt i Torre del Cadí*.

—Diumenge 2 de novembre: *MASSÍS DEL MONTSENY*.

—Diumenge 26 de desembre: *TRADICIONAL SORTIDA DE SANT ESTEVE*.

GRUP DE SENDERS

—Diumenge 12 de gener: *GR-11 sisena etapa. MAÇANET DE CABRENYS - ALBANYÀ*.

—Diumenge 16 de febrer: *GR-11 setena etapa. ALBANYÀ - SANT ANIOL D'AGUJA*.

—Diumenge 18 de març: *GR-11 vuitena etapa. SADERNES - BEGET*.

- Diumenge 27 d'abril: *GR-II novena etapa. MOLLÓ - SETCASES.*
- Diumenge 25 de maig: *GR-II desena etapa. ULL DE TER - NÚRIA - QUERALBS.*
- Diumenge 19 d'octubre: *ULLDETER - NÚRIA - QUERALBS.*
- Diumenge 30 de novembre: *NÚRIA - COLLADA DE TOSES.*
- Diumenge 21 de desembre: *COLLADA DE TOSES - GRÉIXER.*

PETITES TRAVESSADES FAMILIARS (2a època)

Edicions CXII a la CXVII

- 19 de gener: *TRADICIONAL PESSEBRE. Serres de Queralt i de Miralles (Anoia) i contemplació del pessebre vivent de les Torres de Fals (Bages).*
- 16 de febrer: *DE LA PUNTA DE L'ÀGUILA A L'AMETLLA DE MAR (Baix Ebre).*
- 23 de març: *SANTUARI DE BELLMUNT (Osona).*
- 27 d'abril: *EL CONGOST FRAGUERAU (Priorat).*
- 18 de maig: *CASTANYER GROS DE LA BAGA D'EN CUC (Vallès Oriental).*
- 28 i 29 de juny: *CLOENDA DEL CICLE A LA VALL D'ARAN.*

Edicions CXVIII a CXXI

- 21 de setembre: *LES COLLADETES (Collada de Toses), CREU de MEIANS, VILALLOVENT (Ripollès-Cerdanya).*
- 19 d'octubre: *FENT RUTA DES D'ABELLA de la CONCA (Pallars Jussà).*
- 23 de novembre: *VALL de MERLÉS (Berguedà).*
- 14 de desembre: *TRADICIONAL NEULES. A l'entorn de Montserrat.*

VOCALIA D'HISTÒRIA

ITINERARIS PER LA HISTÒRIA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC

- Diumenge 19 de gener: *LA BARATA - MANRESA. CAMÍ RAL de BARCELONA a MANRESA (XII)*
- Diumenge 23 de febrer: *DE SANT LLORENÇ SAVALL A CASTELLAR del VALLÈS (XIII). Per Sant Jaume de Vallverd, can Cadafalch i el Puig de la Creu.*
- Diumenge 23 de març: *L'OBAC VELL - MASIA DE LA CALSINA - MAS DE LA COMA D'AUMÀ (XIV).*
- Diumenge 13 d'abril: *EL CAMÍ ROMEU de MANRESA a MONTSERRAT.*
- Diumenge 27 d'abril: *DEL COLL PANISSARS AL PONT DE MOLINS (Alt Empordà).*
- Dijous 1 de maig: *EL CAMÍ ROMEU de TERRASSA a MONTSERRAT.*

—Diumenge 11 de maig: *ELEMENTS MEDIEVALS DE LA VILA i TERME de SÚRIA (Bages)*.

—Dissabte 31 de maig: *EXCURSIÓ MATINAL A PEU. Del camí ral de Terrassa a Sant Cugat del Vallès*.

LA SENDA DELS ESTELS

—14 de setembre: *CAP de CREUS - SANT PERE de RODA*.

—28 de setembre: *SANT PERE de RODA - FIGUERES*.

—12 d'octubre: *PONT de MOLINS - FIGUERES - BÀSCARA*.

—26 d'octubre: *BÀSCARA - GIRONA*.

—9 de novembre: *GIRONA - LES MALLORQUINES (SILS)*.

—23 de novembre: *LES MALLORQUINES - HOSTALRIC*.

—14 de desembre: *HOSTALRIC - VILLALBA SASERRA*.

Aclarir: la sortida anunciada per al 23 de novembre i ara el 14 de desembre es programa de nou.

SECCIÓ INFANTIL I JUVENIL

FARIGOLA-KINDER

—Diumenge 12 de gener: *EXCURSIÓ A LES GRANGES d'ANIMALS de TERRASSA (XLIII)*.

—Diumenge 26 de gener: *EXCURSIÓ A LA NEU A LA MASSELLA (XLIV)*.

—Diumenge 9 de febrer: *PINS CARGOLATS de L'ERA DELS ENRICS (XXXIV)*.

—Diumenge 2 de març: *LA FESTA DE L'ARBRE (XXXVI)*.

—Diumenge 6 d'abril: *EXCURSIÓ A LA POLA, LA CORT FOSCA i L'HOSPITAL DE SANG (XXXVII)*.

—Diumenge 4 de maig: *DE L'OBAC A VACARISSES PER LES VENDRANES (XXXVIII)*.

—Diumenge 8 de juny: *FESTA DEL MEDI AMBIENT. Parc de Vallparadís. Activitats de la 12a Setmana del Medi Ambient*.

—Diumenge 19 d'octubre: *SORTIDA SORPRESA (cinquantena sortida)*.

—Diumenge 30 de novembre: *EL MAS TROGLODITA DE LA COMA D'AUMAR*.

—Diumenge 21 de desembre: *PINS CARGOLATS de L'ERA dels ENRICS*.

SECCIÓ DE CIÈNCIES NATURALS

RESUM DEL CURS D'INICIACIÓ AL CONEIXEMENT DELS OCELLS

La Secció de Ciències Naturals va programar un CURS D'INICIACIÓ AL CONEIXEMENT DELS OCELLS entre els dies 8 d'abril i 10 de maig de 2003. L'assistència d'inscrits fou de 37 persones.

Dimarts 8 d'abril

Es va inaugurar el Curs d'Iniciació amb les paraules d'un dels membres de la junta de la Secció, que va donar la benvinguda als assistents i va comentar que per a la Secció era una nova experiència, ja que mai abans s'havia fet un curs d'ornitologia. Va agrair també l'ajuda, orientació i experiència del grup Pigot, gràcies a la col·laboració del qual aquesta Iniciació ha estat possible. En l'acte es va comptar amb la presència del president del Centre, que va fer una menció especial de la Secció i va fer referència a poemes d'autors clàssics catalans que parlen dels ocells.

El curs va començar amb la intervenció de la ponent Teresa Canyellas. Els temes que es van tractar van ser les diferències i semblances que hi ha entre els ocells i els humans; la funció dels ossos, la seva estructura i l'esquelet; el perquè de les cavitats pneumatitzades; la visió de cada espècie i l'adaptació dels becs, i la reproducció ovípara, tot acompanyat de diapositives i transparències per demostrar-nos-en les diferències i amb un llenguatge molt didàctic i de fàcil comprensió.

Dissabte 12 d'abril

Es va fer la primera sortida pràctica del curs. Per ser la primera i com a punt de partida del cicle introductori per conèixer els hàbitats de les diferents espècies d'ocells, es va escollir el Parc de Vallparadís. Ens hi acompanyà Joan Carles Martín, monitor d'aquest Parc, gentilesa que volem agrair a la direcció de l'entitat. Les sortides es van preparar de forma esglaonada, de manera que primer es poguessin conèixer els ocells del nostre entorn més proper, la ciutat –en aquest cas dels parcs, que ens ofereixen ja una diversitat que potser desconexem–, i després els d'altres entorns i hàbitats, per tal de conèixer-los, saber com són i veure que les espècies varien ostensiblement segons la zona.

Amagats rere els arbres i deixant passar les hores, els vam anar coneixent de mica en mica gràcies al seu cant, fins al punt de poder associar cada cant a un ocell si teníem la sort de poder-lo veure.

És molt important intentar associar aquest cant i reclam amb la imatge de l'ocell, així com també tenir memòria visual de cada una de les identificacions. Un cop feta l'observació de les espècies, caldrà repassar-les en forma de llista.

Després, a l'hora de repassar en una guia els ocells els que tenim a la llista, podrem fixar-nos en els ocells de la mateixa família i veurem quines característiques tenen i com es diferencien de la resta. I així, quan sortim la propera vegada, sabrem els que hem vist i què podrem anar a veure.

Els afeccionats a l'ornitologia fan les llistes cadascú a la seva manera, però una cosa que sí que és interessant de fer és una classificació de les sortides i espècies vistes. A cada nova sortida potser descobrirem nous ocells, i afegirem noves cites en el nostre particular diari. Nosaltres, els afeccionats, a cada nova cita diem: «Hem fet un bimbo!». Es tracta d'un argot mig perdut que esperem que es recuperi amb aquests nous afeccionats als ocells.

Llistat de la relació d'observacions fetes en aquesta pràctica:

Gavina vulgar	<i>Larus ribibundus</i>	
Colom roquer	<i>Columba livia</i>	
Tudó	<i>Columba palumbus</i>	
Tòrtora turca	<i>Streptopelia decaocto</i>	
Cotorra de pit gris		
Falciot negre	<i>Apus apus</i>	
Ballester	<i>Apus melba</i>	
Oreneta vulgar	<i>Hirundo rustica</i>	
Cuereta torrentera	<i>Motacilla cinerea</i>	
Pit-roig	<i>Erithacus rubecola</i>	l'hem escoltat
Rossinyol	<i>Luscinia megarhynchos</i>	l'hem escoltat
Rossinyol bord	<i>Cettia cetti</i>	l'hem escoltat
Tallarol de casquet	<i>Sylvia atricapilla</i>	
Tallarol capnegre	<i>Sylvia melanocephala</i>	
Mosquiter comú	<i>Phylloscopus collybita</i>	l'hem escoltat
Mallerenga carbonera	<i>Parus major</i>	
Garsa	<i>Pica pica</i>	
Pardal comú	<i>Passer domesticus</i>	
Pardal xarrec	<i>Passer montanus</i>	
Gafarró	<i>Serinus serinus</i>	
Verdum	<i>Cardeulis chloris</i>	
Cadarnera	<i>Cardeulis cardeulis</i>	

L'assistència en aquesta sortida fou de 23 persones.

Dimarts 22 d'abril

Toni Sanllehí i Marc Llobet ens van parlar, en aquesta sessió, de com identificar els ocells, començant per l'hàbitat i estacionalitat de les espècies, i ho feren acompanyant l'explicació de transparències i diapositives. Seguiren amb la morfologia i les parts de l'ocell, tipus de vol i cants, malgrat que l'audició no fos del tot correcta.

De l'hàbitat s'ha de tenir en compte el lloc on ens trobem, ja que tenen límits estrictes de distribució, excepte durant la migració. Com que poden ocupar hàbitats diferents, sempre és interessant d'aprendre les èpoques en què les diferents espècies migradores poden aparèixer en l'àrea que un coneix.

Els hàbitats es classifiquen en tres tipus: hàbitat de terra (boscós, erms i camps), hàbitats propers a l'aigua (marges de rius i zones pantanoses) i hàbitats d'aigua (maresmes i costes).

Les espècies tenen també una estacionalitat quan són ocells migradors. Tenim espècies que són sedentàries, hivernants i estivals. Durant les dues èpoques de pas podem observar espècies que habitualment no es troben entre nosaltres i que són aliens al seu hàbitat.

Ens parlaren també de la morfologia i de les parts de l'ocell, remarcant l'observació de la mida, la figura, la forma de les ales, la forma del bec, com és la cua, el seu comportament, si neda, com vola i quins sons o reclams fa, com pot tenir les potes, les diferències que hi ha entre els diferents rapinyaires o les aus aquàtiques i els diferents ocells i els seus rastres. Ens van parlar, finalment, de com són els nius i d'on els fan.

Dissabte 26 d'abril

Segona sortida de pràctiques a les Reserves Naturals del Delta del Llobregat, el Remolar i les Filipines.

Amb ganes d'experimentar noves observacions d'ocells, aquest cop ocells aquàtics en bona part, un grup de 39 persones vàrem sortir amb autocar a les 8h del matí de Terrassa, en direcció al Delta del Llobregat i, en concret, a la zona de les maresmes de les Filipines, situades al municipi del Prat de Llobregat.

Arribàrem a l'entrada de la reserva, on hi ha el canal de la Vidala. Allí comentant l'itinerari a fer tot passejant pel voral proper al canal vam tenir ja les primeres observacions, que van sovintejar al llarg del recorregut. Com que érem un grup molt nombrós, vam anar fent fins a arribar al punt d'informació. En aquest lloc férem dos grups, i uns es dirigiren cap a l'aguait de la

Bassa dels Pollancre i els altres cap a l'aguait de la Maresma. El conjunt d'observacions realitzades fou general per a tots els membres dels dos grups, però hi hagué gent que va veure més coses que els altres, però mirant les guies d'ocells es podia arribar a identificar aquelles que no havien vist.

Finalment cal dir que vam anar tots fins al Mirador de Cal Francès, a la platja, on no vam veure gran cosa. Penseu que a l'hivern s'hi veuen moltes coses, i si hi aneu podreu fer noves observacions, "bimbos", d'ocells hivernants.

Llistat d'espècies de les observacions:

Cabusset	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Corb marí	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Bernat pescaire	<i>Ardea cinera</i>
Martinet blanc	<i>Egretta garzetta</i>
Esplugabous	<i>Bubulcus obis</i>
Martinet ros	<i>Ardeola ralloides</i>
Flamenc	<i>Phoenicopterus ruber</i>
Cigne mut	<i>Cignus olor</i>
Cigne negre	
Ànec collverd	<i>Anas platyrhichos</i>
Ànec blanc	<i>Tadorna tadorna</i>
Arpella vulgar	<i>Circus aeruginosus</i>
Polla d'aigua	<i>Gallinula chloropus</i>
Fotja vulgar	<i>Fulica atra</i>
Fotja banyuda	<i>Fulica cristata</i>
Corriol gros	<i>Charadrius hiaticula</i>
Corriol petit	<i>Charadrius dubius</i>
Corriol camanegra	<i>Charadrius alexandrinus</i>
Territ becllarg	<i>Calindris ferruginea</i>
Cames llargues	<i>Himantopus himantopus</i>
Perdiu de mar	<i>Glareola pratinncola</i>
Tètol cuanegra-cuabarrat	<i>Limosa limosa, Limosa lapponica</i>
Valona	<i>Tringa glareola</i>
Gamba roja vulgar	<i>Tringa totanus</i>
Gamba roja pintada	<i>Tringa erythropus</i>
Xivitona vulgar	<i>Actitis hypoleucos</i>
Gamba verda	<i>Tringa nebularia</i>
Gavina menuda	<i>Larus minutus</i>
Gavià argenat	<i>Larus argentatus</i>
Gavina riallera o vulgar	<i>Larus ridibundus</i>
Curroc	<i>Gelochelidon nilotica</i>
Tudó	<i>Columba palumbus</i>

Colom roquer o comú	<i>Columba livia</i>
Tórtora	<i>Streptopelia turtur</i>
Abellarol	<i>Merops apiaster</i>
Cucut reial	<i>Clamator glandarius</i>
Falciot negre	<i>Apus apus</i>
Oreneta vulgar	<i>Hirundo rustica</i>
Oreneta de ribera	<i>Riparia riparia</i>
Cuereta groga	<i>Motacilla flava</i>
Cuereta blanca	<i>Motacilla alba</i>
Còlit gris	<i>Oenanthe isabellina</i>
Rossinyol bord o bastard	<i>Cettia cetti</i>
Merla	<i>Turdus merula</i>
Balquer	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>
Trist	<i>Cisticola juncidis</i>
Tallarol de capnegre	<i>Sylvia melanocephala</i>
Mallerenga	<i>Parus major</i>
Garsa	<i>Pica pica</i>
Estornell negre	<i>Sturnus unicolor</i>
Estornell vulgar	<i>Sturnus vulgaris</i>
Cadenera	<i>Carduelis carduelis</i>
Verdum	<i>Carduelis chloris</i>
Gafarró	<i>Serinus serinus</i>
Pardal comú	<i>Passer domesticus</i>
Pardal xarrec	<i>Passer montanus</i>
Cotorra de pit gris	

L'assistència fou de 41 persones (3 persones van venir més tard).

Dimarts 29 d'abril

L'Enric Sanllehí ens va comentar i il·lustrar amb transparències on podem veure ocells i com són els hàbitats dels diferents ocells que podem veure, tant a la ciutat, com als erms i conreus, boscos, a l'alta muntanya i en els espais humits i zones costaneres.

Ens va indicar els indrets i espais més propers i ens va donar a conèixer els espais protegits, ja fossin parcs nacionals com parcs naturals. També els paratges naturals, parcs comarcals i les reserves naturals parcials, la finalitat de les quals és aconseguir de preservar els ambients naturals que contenen i la protecció d'una espècie determinada, i en elles no es pot dur a terme cap activitat que pugui alterar o destruir aquests ambients naturals. Només aquelles declarades per la presència de determinades espècies d'ocells. Vàrem conèixer també les Zones d'Espècial Protecció per als Ocells (ZEPA) i les lleis de caça i captura de les espècies protegides i les que són capturables.

Finalment ens va indicar unes adreces de pàgines web que poden ser molt útils a l'hora de poder plantejar-se on veure ocells, i unes notes sobre bibliografia i llibres per a la seva consulta. Tot va ser acompanyat de gràfics i llistes, que van complaure tots els assistents a aquesta sessió.

Dimarts 6 de maig

Va ser el torn de Francesc Muntada. Què podem dir d'ell? És tant el seu saber fer, quan s'explica i ens ensenya aquelles diapositives...

A l'hora de preparar una sortida per anar a veure ocells, s'ha de plantejar què es vol anar a veure, si volem una espècie concreta, o senzillament sortir a passejar.

Un cop sabem on podem localitzar allò que volem veure, caldrà saber si l'espècie és migratòria o sedentària i informar-se dels hàbits que té, en quin hàbitat es relaciona i els seus costums. Cal saber també en quin moment del seu cicle vital es troba i, molt més important, quines molèsties pot comportar la nostra intrusió. Així, s'ha de saber respectar els ocells durant la seva època de cria. Un cop tenim tota aquesta informació podrem sortir a fer les observacions. Hem de tenir present que la nostra millor postura és la immobilitat, ja que podrem passar més inadvertits i és en aquest moment que caldrà fixar-se en l'ocell per poder-lo identificar. L'ús d'uns prismàtics és imprescindible i també el d'una guia. El cant de l'ocell ens ajudarà igualment a identificar-lo, però per a això cal molta experiència. La pràctica ens farà agafar aquests coneixements i experiències.

Una altra cosa que cal tenir present a l'hora de fer sortides per a observar ocells és el nostre vestit. Cal que sigui de colors discrets per no cridar l'atenció i poder així passar desapercebuts.

Ens fa una recomanació: sortir a veure ocells és una bona excusa per sortir de casa i conèixer nous indrets. No es tracta de patir perquè encara no en sabem prou; es tracta, sobretot, de passar-ho bé.

Dissabte 10 de maig

Tercera sortida pràctica. Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

L'àrea escollida com a sortida cloenda del Curset d'Iniciació al Coneixement dels Ocells fou la dels Aiguamolls de l'Alt Empordà. Aquesta zona sol ser un dels punts de referència més grans dels afeccionats a l'ornitologia.

Al llarg de l'any hi podem trobar moltes espècies que per tan sols hi són de pas o que vénen a passar-hi un estiu o un hivern més suau segons el moment. Aquest any, però, vam veure que el pas prenupcial potser ja s'havia avançat una mica, però tot i això vam poder observar moltes espècies, i algunes de força interessants. En arribar al Cortalet, el centre d'informació del parc, ens distribuïrem en tres grups diferents per visitar diferents zones i finalment cap al migdia ens vam trobar a la zona dels arrossars de Matà. Després de dinar visitàrem la llacuna de Vilaüt.

El nombre de persones que van assistir a aquesta sortida va ser de 51.

Llista d'observacions:

Cabusset	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Cabussó emplomallat	<i>Podiceps cristatus</i>
Bernat pescaire	<i>Ardea cinera</i>
Agró roig	<i>Ardea purpurea</i>
Martinet blanc	<i>Egretta garzetta</i>
Esplugabous	<i>Bubulcus ibis</i>
Capó reial	<i>Plegadis falcinellus</i>
Flamenc	<i>Phoenicopterus ruber</i>
Cigonya blanca	<i>Ciconia ciconia</i>
Cigne mut	<i>Cygnus olor</i> –reintroduït–
Ànec collverd	<i>Anas platyrhynchos</i>
Ànec grisè	<i>Anas strepera</i>
Ànec cullerot	<i>Anas clypeata</i>
Arpella vulgar	<i>Circus aeruginosus</i>
Àguila marcenca	<i>Circus gallicus</i>
Xoriguer comú	<i>Falco tinnunculus</i>
Polla blava	<i>Porphyrio porphyrio</i>
Polla d'aigua	<i>Gallinula chloropus</i>
Fotja vulgar	<i>Fulica atra</i>
Corriol gros	<i>Charadrius hiaticula</i>
Corriol camanegra	<i>Charadrius alexandrinus</i>
Fredeluga	<i>Vanellus vanellus</i>
Territ variat	<i>Calidris alpina</i>
Territ becllarg	<i>Calidris ferruginea</i>
Cames llargues	<i>Himantopus himantopus</i>
Tètol cuanegra	<i>Limosa limosa</i>
Gamba roja vulgar	<i>Tringa totanus</i>
Gamba verda	<i>Tringa nebularia</i> ???
Xivitona vulgar	<i>Actitis hypoleucos</i>
Gavià argentat	<i>Larus argentatus</i>
Gavina riallera	<i>Larus ridibundus</i>
Xatrac becllarg	<i>Sterna sandvicensis</i>
Fumarell carablanc	<i>Chlidonias hybridus</i>
Tudó	<i>Palumbus columbus</i>
Tórtora turca	<i>Streptopelia decaocto</i>
Gaig blau	<i>Coracias garrulus</i>
Puput	<i>Upupa epops</i>
Cucut	<i>Cuculus canorus</i>
Abellerol	<i>Merops apiaster</i>

Cogullada vulgar	<i>Galerida cristata</i>
Falciot negre	<i>Apus apus</i>
Oreneta vulgar	<i>Hirundo rustica</i>
Cuereta groga	<i>Motacilla flava</i>
Cuereta blanca	<i>Motacilla alba</i>
Bitxac comú	<i>Saxicola torquata</i>
Rossinyol	<i>Luscinia megarhynchos</i>
Merla	<i>Turdus merula</i>
Balquer	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>
Boscarla de canyar	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>
Trist	<i>Cistola juncidis</i>
Rossinyol bord	<i>Cettia cetti</i>
Tallarol de casquet	<i>Sylvia atricapilla</i>
Garsa	<i>Pica pica</i>
Estornell comú	<i>Sturnus vulgaris</i>
Estornell negre	<i>Sturnus unicolor</i>
Cornella	<i>Corvus corone</i>
Cadenera	<i>Cardeulis cardeulis</i>
Verdum	<i>Cardeulis chloris</i>
Gafarró	<i>Serinus serinus</i>
Pardal comú	<i>Passer domesticus</i>
Pardal xarrec	<i>Passer montanus</i>
Cruixidell	<i>Miliaria calandra</i>

Com a cloenda del curset es va poder concretar amb Celdoni Fonoll i Lloïl Beltran per fer un acte que va quedar inclòs en la Setmana del Medi Ambient. Es va presentar el seu llibre *60 ocells comuns i rars i de noms singulars*. Aquest acte va tenir lloc el 30 de maig al Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa. Celdoni Fonoll ens va delectar recitant unes poesies del seu llibre i tots dos van fer un xou que va ser molt aplaudit per tots els assistents.

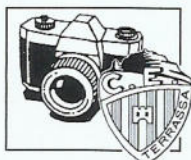
ACTIVITATS

— *Dissabte 6 de setembre*: Sortida matinal d'ornitologia al Meandre del Llobregat, a Castellbell i el Vilar (Bages), per a poder veure ocells de Ribera. Hi assistiren 10 persones.

— *Dissabte 20 de setembre*: Sortida matinal al Turó de la Magarola, a Collserola (Barcelonès) per a observar el pas dels ocells migratoris. Hi assistiren un total de 13 persones.

— *Dissabte 8 de novembre*: Sortida matinal d'ornitologia a l'espai rural de Gallecs (Mollet, Vallès Oriental), un dels darrers espais protegits que queda del Vallès més típic. Hi assistiren 6 persones.

—*Dissabte 13 de desembre*: Matinal al Montcau, itinerari pels seus voltants i pels prats de la Mata per a veure ocells hivernants al Parc Natural de Sant Llorenç. Es forma un grup d'unes 11 persones.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA

LXVI SALÓ DE FOTOGRAFIA

XLVI SALÓ DE MUNTANYA, XVII SALÓ DE COLOR, IV SALÓ FOTOGRAFIA DIGITAL i II SALÓ FOTOGRÀFIC D'ESPELEOLOGIA

Reunits a la seu social del Centre Excursionista de Terrassa el dia 20 d'octubre de 2003 els membres del Jurat qualificador, senyors Àngel Casanovas, Miquel Llonch, Jordi Canyameres i Ton Grau, han acordat, en atenció als mèrits artístics i tècnics de les obres presentades, concedir els premis establerts com segueix:

PREMI D'HONOR A LA MILLOR COL·LECCIÓ (Tres fotografies):

a l'obra: *S/T-1*

a l'obra: *S/T-2*

a l'obra: *S/T-3*

Autor: Santi Viladrich i Pujol

CLASSIFICACIÓ TEMA LLIURE (A)

1r Premi a l'obra: *ZAHARA 4*

Autor: José Manuel Maiquez Mijares

2n Premi a l'obra: *MOVIMENT III*

Autor: Pere Font Ruiz

CLASSIFICACIÓ TEMA ACTIVITATS DE MUNTANYA (B)

1r Premi a l'obra: *PUJADA A LA DUNA 45*

Autor: Francesc Xavier Moreno Rivert

2n Premi a l'obra: *CORDADA A L'ALBA*

Autor: Josep Planiol Salva

CLASSIFICACIÓ TEMA MUNTANYA I NATURA

1r Premi a l'obra: *LAGO HELADO*

Autor: Giulio Scerbo

2n Premi a l'obra: *TÀVEC DE BOÍ*

Autor: Roger Eritja

CLASSIFICACIÓ TEMA DIGITAL1r Premi a l'obra: *STYX*

Autor: Roger Eritja

2n Premi: (desert)

CLASSIFICACIÓ TEMA ESPELEOLOGIA1r Premi a l'obra: *Cova Negra de Matasolana*

Autor: Joan Samper Grau

2n Premi a l'obra: *Porxada*

Autor: Miquel Àngel Martínez Bruque

PREMI AL PRIMER CLASSIFICAT DE L'ENTITATA l'obra: *Muntanya i Natura*

Autor: Jordi Sales

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA**38a EDICIÓ DE LA CURSA D'ESQUÍ DE MUNTANYA
NÚRIA-PUIGMAL-NÚRIA**

El 23 de febrer es va celebrar la tradicional cursa d'esquí de muntanya "Núria-Puigmal-Núria".

El primers classificats foren en Josep Serrano i Roger Villena i els segons en Manel Ramon i l'Oriol Font.

Els primers classificats mixt foren Margarida Boada i Eduard Solà.

Les classificacions les podeu veure al butlletí mensual del C.E.T. del mes d'abril.

6a DUATLÓ D'ALTA MUNTANYA DE CATALUNYA*Crònica de la competició*

El passat diumenge 19 d'octubre es disputà la 6a edició de la Duatló d'Alta Muntanya de Catalunya, organitzada pels membres de la Secció d'Alta Muntanya del Centre Excursionista de Terrassa.

L'escenari de la competició fou com les darreres edicions la Vall de Núria enmig dels Pirineus, ubicant-se la sortida i l'arribada al poble de Querolbs (comarca del Ripollès).

Amb un temps inestable durant tota la jornada, amb constants intervals de boira i pluja durant tot el recorregut, s'inicià a les 8,00 hores la cursa amb un total de 780 ins-

crits, uns 220 més respecte l'edició anterior. Cal remarcar en aquest aspecte que davant l'allau d'inscripcions rebudes els anys anteriors i el fet que cada any hi havia un gran nombre de corredors que no es podien inscriure per manca de places, enguany es van concentrar els esforços de l'organització en possibilitar aquest augment del nombre d'inscrits. Aquest fet constata l'èxit en general de la prova, que en la seva primera edició va comptar amb "només" 245 inscrits.

L'itinerari fou el tradicional de cada any, realitzant els duatletes una vegada més doncs, la pujada amb bicicleta tipus tot terreny (BTT) des del poble de Queralbs (1.220 m.) fins a la collada de Fontalba (2.074 m.) en un total de 11 quilòmetres per pista. En aquest coll es realitzà el canvi de modalitat esportiva, deixant les bicicletes i iniciant l'ascensió a peu fins al cim del Puigmal (2.910 m) Posteriorment, descendien fins al Santuari de Núria (1.960 m) per després retornar a la collada de Fontalba també corrent. El nou relleu del córrer a la bicicleta es realitzava en aquest mateix punt, on els duatletes descendien tot seguit la mateixa pista inicial en BTT fins l'arribada a Queralbs. En total uns 18 quilòmetres d'itinerari a peu i 22 quilòmetres en bicicleta. Aquest any, també es realitzà el descens del Puigmal amb neu, sent però menys abundant i perillosa que en les darreres edicions. A destacar les fortes ràfegues de vent al cim del Puigmal que juntament amb la pluja i el fred van castigar força als corredors durant bona part de la cursa.

La procedència dels corredors fou principalment de les comarques catalanes, però també hi prengueren part membres de València, Osca, Madrid i d'altres països com Marroc, Itàlia, França i Andorra. Cal remarcar que en aquesta prova la barreja dels participants en quan a modalitats esportives es refereix: duatletes, triatletes, ciclistes, maratonians, alpinistes, excursionistes, esquiadors, etc. Enguany, la prova també s'ha mantingut inclosa dins el calendari de la FSA (Federation de Sports at Altitude) que engloba les curses de muntanya més dures a nivell mundial.

Després d'assistir als diferents serveis de l'arribada ofert als participants (dutxes, massatgistes, rentat de BTT, dinar, etc.) es procedí a l'entrega de premis i al tradicional sorteig de material de muntanya, amb la presència d'un representant de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC) Sr. Jordi Marimon i el batlle de Queralbs Sr. Manel Foz. Es repartiren premis en metàl·lic entre les categories masculina i femenina, fins un total de 2.100 euros (450 euros als primers classificats de cada categoria, 300 euros als segons classificats, 210 euros als tercers classificats, 120 euros al quart classificat absolut i 60 euros al cinquè classificat. Altrament, també es premià al participant més jove, al de més edat, al club amb més participants i al participant més ràpid de la comarca del Ripollès.

Classificació masculina

1r	Agustí Roc (Andorra)	2 h 38 m 34 s
2n	Marc Trayter (L'Escala)	2 h 40 m 46 s
3r	Xavier Zapater (Matadepera)	2 h 54 m 17 s
4t	Berenguer Sabadell (La Bisbal)	2 h 55 m 24 s

Classificació femenina

1a	Paloma Sommer (Girona)	3 h. 12 m 58 s
2a	Neus Parcerissas	3 h. 26 m 05 s
3a	Anna Serra (Martinet)	3 h. 30 m 49 s

Participant més jove

Sergi Segura (Girona)	15 anys
-----------------------	---------

Participant més gran

Josep Sànchez (Ribes de Freser)	63 anys
---------------------------------	---------

Entitat amb més participants

Agrupació Excursionista de Mataró	10 participants
-----------------------------------	-----------------

Cal destacar la quarta victòria consecutiva a la prova del que ha estat recentment Campió de la Copa Mundial de Curses de Muntanya, Agustí Roc, així com la 20ª posició de la primera participant femenina dins la classificació absoluta. En les 2 primeres edicions el guanyador va ser en Berenguer Sabadell.

S'obsequià també a tots els participants amb una samarreta i una braga pel coll amb motius de la cursa, el mapa oficial de la cursa, així com diversos obsequis facilitats per les entitats col·laboradores. Tots els corredors havien d'estar assegurats i/o federats per poder prendre part en la Duatló. S'ubicaren com és habitual avituallaments líquids i sòlids i controls de pas tant a Fontalba com al Puigmal i a Núria. Tan sols es registraren quatre accidents greus en la baixada amb BTT, on es va haver d'evacuar els corredors amb ambulància cap a l'hospital de Campdevàrol. A diferència d'altres edicions, aquest any no s'ha hagut d'evacuar cap duatleta amb l'ajuda de l'helicòpter dels Bombers de la Generalitat.

SECCIÓ D'ESQUÍ

ACTIVITATS

JULIOL - AGOST

Estades d'estiu als Alps francesos, a Tignes, a fi de començar tant tècnicament com físicament de cara a la propera temporada.

SETEMBRE

Inici del programa d'activitats per a alguns corredors del nostre Club, en règim d'internat, on combinen estudis, preparació física i esquí al llarg de tota la temporada.

– Clàudia Carreres, Llúcia Sender i Adela Vilanova formen part del Grup d'Alt Rendiment del C.A.R de Sant Cugat. Aquest grup ha estat becat per la Direcció General de l'Esport Català amb la finalitat que representessin Catalunya nivell europeu.

– Maria Vilà, és a l'equip de tecnificació del Col·legi Pirineus d'Andorra.

– Alexandra Vilà i Alèxia Tauler formen part de l'*Equipo Juvenil Nacional*.

OCTUBRE

Estades de tardor als Alps, organitzades per Sky Camp.

Estada a Coma-ruga, a l'Alberg Santa Maria del Mar.

NOVEMBRE

32a Festa de Benvinguda a la Neu al Raval de Montserrat, que any rere any reuneix un gran nombre de socis terrassencs interessats a conèixer les activitats que el Club d'Esquí ofereix. No hi va faltar l'exposició de fotografies de les activitats realitzades durant de la temporada anterior, així com l'exposició de nou material tècnic, a càrrec del nostre col·laborador Benitoesports, i una parada de venda de material de segona mà que va tenir molt èxit. Durant tota la tarda grans i petits estigueren pendents dels tradicionals sorteigs que acolliren una gran quantitat de gent.

Estada a la casa de colònies de Ridolaina a la Cerdanya.

DESEMBRE

Reunió amb pares i corredors per a presentar la temporada 2003-2004.

Director tècnic: Josep Maria Vilamitjana.

Entrenadors de l'equip de competició juvenil i sènior: Marc Tugues.

Entrenadors de l'equip de competició infantil: Anna Torras i Judit Sala.

Entrenadors de l'equip de competició aleví: Francesc Bertran i Marta Torres.

Escola de competició:

Coordinadora: Maia Soler

Entrenadors: Alba Duran, Marta Garrido, Mireia González, Gabriela Tauler, Sergi Canet, Ignasi Freixa, Arnau Sallés i Mar Soler

El temps i la millora de les instal·lacions de l'Estació de la Masella, que en aquests moments té una bona infraestructura per a fabricar neu artificial, van permetre que en el pont de la Puríssima s'iniciessin els entrenaments de l'escola de competició, l'equip de competició d'esquí alpí i snowboard.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES

ASSEMBLEA ANUAL REGLAMENTÀRIA (22 de març de 2003)

INFORME DE GESTIÓ 2002

Campanya Pics d'Europa

– Col·laboració amb U.E.C. Mataró (4 membres de la S.I.S. + 5 membres de Mataró).

- Reexploració del Cueto de la Cuadra (cova i *sima*).
- Revisió d'altres avencs menys importants.

Projecte Catàleg de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac

- 1r volum en proves de preimpresió i revisió. Amb previsió de publicació el darrer trimestre de 2003.

41è Curset d'Iniciació a l'Espeleologia

- 15 cursetistes inscrits.
- Es deixen de lliurar certificats d'hores i d'aprofitament.
- Bon desenvolupament de les sortides i classes teòriques.
- Conferència de clausura: *Rècord mundial de profunditat Krúvera-Boronya* per Sergio Garcia Dils.
- Petit homenatge a Jaume Claverí.

Espeleokinder

- 10è cicle de sortides mensuals realitzat. A destacar la Setmana Santa a Sòria.
- Participació en diversos actes organitzats per l'FCE amb aportació de l'experiència d'Espeleokinder.
- Acte de clausura amb lliurament de medalles de la UFEC. Publicació d'un article al diari «Sport» sobre l'esmentat acte.
- Dins l'acte de clausura (desembre 2002) es féu un homenatge a Francesc Torres, que malauradament ens deixava pocs mesos després.

10è aniversari Espeleokinder

- Celebració del 10è aniversari a Can Grau.
- Homenatge a Xavi Badiella, en reconeixement pels 10 anys al capdavant del grup.

Exploracions

- Múltiples sortides al massís de Cotiella, en col·laboració amb diversos clubs catalans i francesos: ERE, CEC, Egume, ...
- Uelh deth Tur: Es continua l'exploració de la mateixa cavitat i d'altres cavitats de la zona.
- Altres exploracions de noves cavitats promogudes des de la secció: Collado de Alisas, Cova de Mas Eloi i diverses exploracions al Massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

ESTAT DE COMPTES

- Veure l'annex de l'estat de comptes de 2002.

JUNTA 2003

- *President*: Jaume Casanovas
- *Sotspräsident*: Albert Baucells
- *Secretària*: Olga Tejero

- *Tresorer*: Juan Ramon Cantano
- *Biblioteca*: Carlos Casas
- *Material*: Juan Ramon Cantano i Cristóbal Pérez

PROJECTES I ACORDS 2003

Campanyes

- A definir la campanya Pícs d'Europa 2003.
- Treballs a Uelh deth Tur: lliurar treball al Conselh d'Aran.

Projecte Catàleg de Sant Llorenç

- Garantir la publicació del 1r volum del *Catàleg*.
- Iniciar els treballs per al 2n volum.

Cursets

- Enguany es realitzarà el 42è curset d'iniciació.
- Per a planificar el curs s'organitzarà una reunió de monitors de cara a unificar criteris.
- El fet de no lliurar certificats d'hores i/o aprofitament del curset ha donat bon resultat, i s'ha reduït així el nombre de cursetistes sense interès espeleològic.

Altres

- Concurs de fotografia espeleològica: es manté la categoria de foto espeleològica en el concurs del C.E.T.

CAMPANYA ESPELEOLÒGICA PÍCS D'EUROPA

PÍCS D'EUROPA - MASSÍS CENTRAL - Del 26 de juliol al 14 d'agost de 2003

En la campanya d'enguany hem comptat, com ja va passar l'any anterior, amb la col·laboració de la Secció d'Espeleologia de la UEC de Mataró, i hem estat així nou espeleòlegs entre els dos grups.

Com havíem fet en altres ocasions, hem participat en l'heliportatge compartit amb la resta de grups que exploren per les zones veïnes.

El bon temps i les altes temperatures han acompanyat tota la campanya, a excepció d'alguna tempesta d'estiu, que en cap cas ha interromput el ritme de les exploracions.

Els objectius principals que s'havien previst eren:

- Comprovar una finestra localitzada l'any anterior a la cavitat HL-30 anomenada *Cueva de San Juan de la Cuadra*, o bé *Cueva del Cueto de la Cuadra*.
- Revisió de la *Sima de San Juan de la Cuadra*, pas per un meandre no ressenyat en cap documentació.
- Revisió i localització amb GPS d'antigues boques amb taps de neu ressenyats.
- Control de nivell de neu al *Cabezo de las Siete Torcas*. Es contempla la possible connexió de les set boques topografiades per separat.

Ha quedat pendent la revisió del meandre a la *Sima de San Juan de la Cuadra* i la revisió del *Cabezo de las Siete Torcas*. Pel que fa a la *Cueva de San Juan de la Cuadra*, s'ha aconseguit connectar, a través de la finestra esmentada, amb l'avenc que duu el mateix nom, *Sima de San Juan de la Cuadra* (-197m), situat relativament a prop.

Campament Pics d'Europa.

S'han localitzat i revisat diverses cavitats ja ressenyades en anteriors campanyes i s'han descobert diverses cavitats més amb possibilitats, la desobstrucció de les quals, de roca en un cas i de gel en l'altre, s'ha deixat pendent per a una altra ocasió.

Cavitats explorades

JI-47

Es tracta de tres boques amb un tap de neu a la base que possiblement estiguin comunicades a l'inferior de la rimaia, massa compactada per a intentar cap tipus de desobstrucció.

JI-48

Es tracta d'una esquerra força allargassada amb restes de rimaia. Una petita boca pel costat S. comunica amb la base de l'esquerra. Al fons de l'esquerra, s'obre un petit ressalt, possiblement recent, obert a causa del desglaç, que dóna pas a l'entrada d'un meandre. Una vegada dins, permet desgrimpar un pou de 4 metres on el meandre continua per un pas baix que es fa finalment impenetrable.

JI-50

Cova ampla en forma de tartera, amb diversos meandres a la base de les parets. Es deixa la cavitat per explorada tot i que s'hi podria practicar una desobstrucció a l'entrada d'un meandre on el corrent d'aire és més rellevant. Caldria organitzar un bon equip de desobstrucció, donada la quantitat de pedra en forma de tartera.

JI-51

A 8 metres de la cova JI-50. Es tracta d'una esquerra amb un tap de neu als 6 m.p.

JI-53

Es tracta d'un pas desobstruït que mena a una sala colmatada de blocs. A l'entrada de la cavitat hi ha un degotall d'aigua constant.

JI-30

Baixant un pou de 40 metres. Trobem una rampa de pedra que obstrueix qualsevol pas, i a mà dreta trobem una escalada amb una volta. La cavitat ja havia estat localitzada en campanyes anteriors.

M5

Situada molt a prop del campament, al costat de la cova anomenada *de las Cabras*. Es tracta d'una esclatxa bufadora que ha calgut desobstruir, i que dóna pas a l'inici d'un meandre amb un fort corrent d'aire fresc. Aquest fort corrent d'aire ha motivat la desobstrucció de terra i pedres, que ha permès passar el meandre i situar-nos a la capçalera d'un pou de 7 metres, que mena a una sala per on continua un segon pou de 15 metres. A la base d'aquest pou, la cavitat continua per un meandre molt estret, d'on prové el corrent d'aire. La possible desobstrucció d'aquest nou meandre seria molt laboriosa, però tenint en compte la proximitat al campament, no es descarta per a properes campanyes.

JI-11 (*Torca Nadia*)

La *Torca Nadia*, explorada en anys anteriors, és revisada per verificar el meandres inferiors.

Enllaç HL-30 (*Cueva del Cueto de la Cuadra*) i HL-31 (*Sima del Cueto de la Cuadra*)

Les dues cavitats conegudes des dels inicis de les exploracions al massís, i explorades en diverses ocasions, presentaven per la seva proximitat i direcció dels meandres grans possibilitats de connexió.

En les campanyes dels darrers anys, es treballà en aquesta possibilitat, forçant diversos passos a la *Cueva del Cueto de la Cuadra* (HL-30) i cercant possibles escalades. Enguany s'ha equipat un passamà que ha permès accedir a una sala de dimensions considerables, amb un important caos de blocs, que mena cap a la continuació del meandre que, després d'un pas estret, condueix a una finestra a 50 metres de la base del pou de 180 metres de la cavitat veïna *Sima del Cueto de la Cuadra* (HL31). S'estableix així la connexió esperada.

Resta ara conèixer la continuació del meandre al final del HL31, a -197m.

42è CURSET D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

Es realitzà del 14 d'octubre al 27 de novembre. El curset tingué una participació de 7 cursetistes i va seguir un bon desenvolupament.

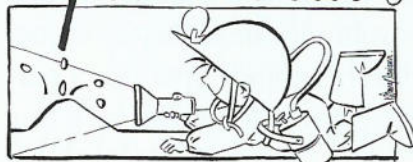
Es van realitzar 10 classes teòriques i 6 sortides pràctiques.

El Garraf. Foto: J. Cabezas.

Dins l'acte de clausura del curset es va fer el lliurament de diplomes i va tenir lloc la conferència sobre el sistema Joulagua-LaTexa, un nou mil al massís de Cornión (Picos de Europa, Astúries), a càrrec dels membres de la S.I.E. del C.E. Àliga.

espeleokinder

Secció d'Investigacions Subterrànies del Centre Excursionista de Terrassa

ESPELEOKINDER

– 19 de gener. *AVENC DE CAN TORRES* (Sant Llorenç del Munt - Matadepera). Primera sortida de la temporada a aquesta ja típica cavitat de la nostra muntanya per escalfar motors de cara al nou curs. Pràctiques de descens i ascens tants cops com la mainada va voler. (17 participants).

– 16 de febrer. *COVA DE VALLMAJOR* (Albinyana). Una de les més importants cavitats de les comarques tarragonines. Féu les delícies de petits i grans, amb les seves sales més profundes tan espaioses, això sí, plenes de fang, que per a la canalla fou un al·licient afegit. (16 participants).

– 15 i 16 de març. *AVENC DELS ESQUELETS* (Can Grau - Garraf). Amb motiu de la celebració del 10è aniversari de les sortides de l'Espeleokinder, s'organitzà aquesta sortida de dues jornades, plenes d'activitats per a la canalla. El dissabte es feren jocs variats, representacions de teatre i una exposició de fotografies dels 10 anys d'activitats. Al vespre es féu una projecció de diapositives i s'acabà amb un ball de nit i una exploració nocturna per als més atrevits. El diumenge es realitzà una exploració rotatòria de

l'avenc dels Esquelets, que resultà força interessant per als nens, i s'acabà la jornada amb un dinar de germanor amb regals sorpresa per a tothom. (73 participants).

– 6 d'abril. *BÒFIA DE SANT JAUME* (Montmajor - Berguedà). Visita a aquesta cavitat del Berguedà, amb l'exploració de les sales d'Honor i la de les Bruixes, així com del seguit de gatoneres per a accedir als misteriosos Banys de les Nimfes. (18 participants).

– 18 de maig. *ESQUERDES DE LA FEBRÓ* (Mont-ral). El complex de la Febró és un dels més importants sistemes tectònics del nostre país. Fou una visita i exploració força concorreguda i molt entretinguda. (22 participants).

– 15 de juny. *COVA NEGRA DE MATASOLANA* (Vilanova de Meià). Participació en la IX Trobada d'Espeleòlegs Catalans amb l'exploració d'aquesta immensa sala subterrània, on gairebé no fa falta la il·luminació artificial. Les dimensions de la cavitat ens deixaren a tots plegats força encantats. S'ajuntaren als Espeleokinders altres participants a la trobada, i fórem un grup força nombrós.

– 13 de juliol. *COVA MARTINES* (Tossa de Mar). Banyada de rigor en un estiu calorós. Exploració força còmoda d'aquesta cavitat del nostre litoral. Poguérem gaudir d'un dia magnífic, amb la mar força planera i amb un sol que donava gust de banyar-se, no només a la platja de Cala Pola, sinó també a la platja interior de la cova. (21 participants).

– 6 de setembre. *AVENC DE LA CODOLEDA* (Sant Llorenç del Munt). Matinal passada per aigua. No poguérem ni instal·lar la cavitat quan una pluja d'aquelles que fan histèria –perdó, història– ens féu desistir de l'exploració. Al final, tots molls com uns polls, cap a casa a assecar-nos.

– 28 de setembre. *COVA DEL TOLL* (Moià). Interessant exploració d'aquesta cavitat amb la visita turística inclosa. Les explicacions dels guies sobre les descobertes arqueològiques ens engrescaren de cara a l'exploració més aventurera, només apta per a persones no gaire robustes, puix que alguns pares força cepats hagueren de quedar-se a mig camí. (16 participants).

– 26 d'octubre. *MUSEU DE LA CIÈNCIA* (Terrassa). La idea, en principi, era explorar l'avenc Tapat de Mas Traval, al Garraf, però la intensa pluja ens féu repensar la sortida i es decidí visitar el Museu de la Ciència i la Tècnica de la nostra ciutat on, per no faltar a l'esperit espeleològic, es visità el túnel subterrani que condueix a la base de la Xemeneia de l'antiga fàbrica Aymerich Amat i Jover.

– 16 de novembre. *COVA DE LA TORRE NEGRA* (Sant Cugat del Vallès). Exploració matinal d'aquest conjunt de tres coves situades en un petit turó de conglomerat que resta en una raconada de la serralada litoral. Força curiosa l'exploració tan propera a un centre urbà i tan poc coneguda, no solament pels propis veïns sinó també pels mateixos espeleòlegs.

– 14 de desembre. *CAU D'EN BANYETA* (Serra de l'Obac - Mura). Cloenda de la temporada amb la tradicional col·locació d'un pessebre al fons d'aquest cau infernal, on es can-

tares les tradicionals nades per acabar tots plegats amb un dinar de germanor al Puig de la Bauma. El president de la Federació Catalana d'Espeleologia, Hilari Moreno, féu l'entrega dels diplomes als participants a les diferents sortides de la temporada. (47 participants).

HOMENATGE A XAVI BADIELLA I NOGUERA

En Xavi Badiella i Noguera ha estat, durant més de 10 anys, líder de l'anomenat Espeleokinder, l'activitat espeleològica per a la mainada del Centre Excursionista de Terrassa. Resulta prou eloqüent el nombre d'actuacions que s'han dut a terme dins aquesta iniciativa: una sortida mensual feta per famílies amb els fills i altres espeleòlegs (en diverses modalitats: matinal, dia complet, cap de setmana complet), tots aquests anys, incloent-hi l'estiu. A més, viatges espeleològics i culturals per Setmana Santa. Si atenem a la diversitat de pràctiques espeleològiques, indrets visitats, complements culturals, caliu de convivència i amistat creats, hom encara reforça la magnífica impressió que produeix el cultiu de coneixements i valors científics, esportius i socials aconseguit amb Espeleokinder. Finalment, hi ha la feina amagada, les hores esmerçades pel Xavi en l'estudi i preparació de les sortides, sovint fent-hi una visita prèvia per assegurar-ne l'èxit i adequació per als infants.

És ben natural, doncs, que els amics i amigues d'Espeleokinder, coincidint amb els actes del 10è aniversari de l'activitat, volguéssim retre al Xavi el degut homenatge per la seva dedicació i encert, agraïts per tant de bé com ha fet als nostres fills i filles i a tots els altres participants d'Espeleokinder. L'ocasió es presentava propícia en un cap de setmana espeleològic que en Xavi preparà per als dies 15 i 16 de març de 2003, a la casa de colònies Can Grau, al massís del Garraf.

En Xavi Badiella rebent la distinció. Foto: Salvador Vives.

No era una sortida qualsevol, ja que de fet celebràvem el dit 10è aniversari: hi va haver una festa per als nens (amb conte inclòs, pintada espectacular de cares, proves espeleològiques...), una festa per als grans (amb exhibició de diapositives històriques), i una integral bona per a tots (l'avenc dels Esquelets). Com és propi de l'atenció d'en Xavi pels altres, ell havia preparat, per al dinar final de la sortida del diumenge, un homenatge a les mares d'Espeleokinder consistent a regalar-los una bonica planta aromàtica i explicar el sentit d'aquell detall. Poc s'imaginava ell que, paral·lelament, en trobades "d'incògnit" a casa i al bar, havíem anat sumant idees i preparant un seguit de mostres de reconeixement i obsequis que, quan el Xavi menys s'ho esperava, van començar a arribar-li, en un acte conduït graciosament per l'Eva Cervelló i protagonitzat especialment pels nens. Aquests anaven lliurant al Xavi el devessall de presents, consistent en bons articles espeleològics (granota i carburador d'espeleologia) i materials gràfics (àlbum preparat per en Jordi Sebastià, diploma Espelokinder d'assistència, placa de la Secció d'Investigacions Subterrànies del C.E.T., trofeu de la Federació Catalana d'Espeleologia), amb els quals es palesava el nostre agraïment. Tot això, amenitzat per l'ambient festiu de la sobretaula d'un bonic cap de setmana al Garraf, bressol de l'espeleologia catalana.

Cal deixar constància del gran ajut proporcionat per les filles d'en Xavi, la Núria, la Gemma i l'Anna, així com per la Montse Balasch, la seva esposa, que va realitzar una fina tasca d'"espionatge", tot esbrinant què podia fer més il·lusió al Xavi, comunicant-ho als organitzadors i mantenint el secret que permeté daurar l'homenatge amb el joiós matís de la sorpresa inesperada. Per tot això, elles quatre també van rebre el simpàtic obsequi d'unes capsetes de porcellana decorades amb figures de ratpenats.

Mereix destacar-se la contribució plena de la S.I.S., amb el seu president, en la realització de l'acte i en l'adquisició dels obsequis, així com l'adhesió de tot el C.E.T., encapçalat pel seu president, i la del president de la F.C.E. Van arribar també l'adhesió molt significativa de l'il·lustre Ramon Folch i Camarasa, escriptor de tan fermes obres d'aventura formativa per a la mainada, que havíem visitat amb la colla a la seva fundació de Palau de Plegamans, i de qui en Xavi és bon admirador (el senyor Folch envià al Xavi, per a aquest acte, un especial diploma de la Fundació Folch i Camarasa), així com la del Pare Prior de Montserrat, Ramon Ribera-Mariné, que coneguèrem quan Espeleokinder s'adreçà a la Santa Cova per agrair a Déu les benediccions vessades sobre nosaltres i demanar a la seva Mare protecció i esperança per als qui continuem l'empresa espeleològica i familiar i per als qui ja ens han deixat.

Pobre Xavi! Va quedar ben aclaparat de joia. Dies després ens confessava com, a casa, anava repassant el que havia succeït, anava mirant els regals, i anava paint això "tan gros", com ell ens deia, que li havíem organitzat.

Però no és tan gros, Xavi. És molt menys del que mereixes pel teu entusiasme i esforç gratuïts que tant de bé han fet a les nostres famílies. A canvi, només et preguem de tenir l'honor i la joia de continuar la teva amistat, esperant que el teu exemple sigui seguit arreu de múltiples maneres, enriquint la nostra pàtria amb allò que és realment preuat: la vàlua humana dels seus fills.

Eva Cervelló, Miquel Àngel Martínez i Carles Milà

